XVIII. ročník, 13. február 2008, č. 4

Dvojtýždenník o nových knihách

cena 10 Sk

KNIŽNÁ REVUE

Na príbehu lásky nezáleží.
To, čo zaváži,
je schopnosť milovať.
Možno je to
jediný záblesk večnosti,
ktorého sa nám dostane.
Helen Hayes (1900–1993)

Pre zamilovaných prinášame na strane 10 tipy, ako prekvapiť svojich najmilších darčekovou knižkou, ktorá povie všetko.

Z OBSAHU

04 Mihai EMINESCU: Krídla z vosku
05 Dominik DÁN: Červený kapitán
Anton LAUČEK: Andrej
Gustáv MURÍN: Návod na manželstvo
Jaroslav REZNÍK: Tajomstvo priamky
Helena DVOŘÁKOVÁ: Plaché rozkoše
08 Patrick SÜSKIND: Príbeh pána Letka
09 Rozhovor s českou spisovateľkou Radkou DENEMARKOVOU
10 Vydavateľstvo ANTAR
11 Peter JAROŠ o súčasnom postavení literatúry
12 Rozhovor s publicistkou a spisovateľkou Denisou FULMEKOVOU

www.litcentrum.sk

NAJPREDÁVANEJŠIE KNIHY

KNÍHKUPECTVO AMICUS
JESENSKÉHO 2, 929 01 DUNAJSKÁ STREDA
TEL.: 031/5523100

Slovenské:

1. T. Keleová-Vasilková: Dúhový most – Ikar
2. P. Nagyová-Džerengová: Nepýtaj sa, kde som – Ikar
3. M. E. Matkin: Miluj ma ironicky – Vydavateľstvo Slovart

Zahraničné:

1. P. Coelho: Čarodejnica z Portobella – Ikar
2. J. K. Rowlingová: Harry Potter a Dary smrti – Ikar
3. D. Steelová: Sestry – Ikar

KNÍHKUPECTVO MODUL
ŠTEFÁNIKOVA 26, 902 01 PEZINOK
TEL.: 033/6411 243

Slovenské:

1. M. Lasica: Bodka – Forza Music
2. I. Bukovský: Hneď to bude - AKV – Ambulancia klinickej výživy
3. P. Dvořák: Druhá kniha o Bratislave – Rak

Zahraničné:

1. J. K. Rowlingová: Harry Potter – Ikar
2. A. Baricco: Tento príbeh – Vydavateľstvo Slovart
3. J. Giono: Muž, ktorý sadil stromy – Artforum

KNÍHKUPECTVO ĽUBICA
ZÁMOCKÁ 1, 901 01 MALACKY
TEL: 034/772 6734

Slovenské:

1. K. Machová: Dotyk babieho leta – Motýľ
2. D. Dán: Červený kapitán – Vydavateľstvo Slovart
3. K. Gillerová: Neodchádzaj – Slovenský spisovateľ

Zahraničné:

1. S. King: Príbeh vdovy Lisey – Ikar
2. M. Winegardner: Pomsta krstného otca – Ikar
3. J. K. Rowlingová: Harry Potter a Dary smrti – Ikar

SHALOM AKO BÁSNICKÝ POZDRAV

V bratislavskom Zichyho paláci odznelo 31. januára poetické pásmo z tvorby židovských autorov slovenského pôvodu *Shalom*, ktoré vzniklo z iniciatívy vedúcej Divadla poézie v Toronte Valérie Tóthovej, jej manžela reverenda Dušana Tótha a slovenskej, prevažne emigrantskej židovskej komunity v Kanade. Premiéru malo v novembri 2006 v torontskom Centre for the Arts. Jeho úspech viedol k rozhodnutiu vydať ho aj knižne, takže súčasťou predstavenia bola aj prezentácia knižky ***Shalom*** s reprodukciami výtvarných diel T. Spitza a fotografiami B. Terena z torontskej premiéry pásma.

Pásmo i kniha predstavujú poéziu dvanástich autorov, *„ktorých korene sú na Slovensku, ale aj vo vzduchu nad tábormi smrti“,* sú obrazom ich života a života ich predkov, holokaustom tragicky prerušených rodinných väzieb, poéziou rodinnej pamäti. V prednese F. Kovára, D. Tótha a M. Richtera zazneli básne T. Rübnera, P. Schwarza, V. Meiselsovej, E. Blumgrundovej a J. Karšaia, ako aj reflexia V. Tóthovej *Ako to, že som sa narodila.* Zazneli aj hebrejské piesne v interpretácii E. Schönhausera a M. Repkovej. Spontánne vystúpenie osemdesiatročnej pani Weinwurmovej, ktorá prežila Osvienčim, malo silný emocionálny náboj. Jej syn je jeden z iniciátorov a sponzorov vydania antológie, na ktorom sa podieľala Kanadská základina pre umenie a divadlo, Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí a vyšla pod záštitou Múzea židovskej kultúry v Bratislave.

Anton Baláž

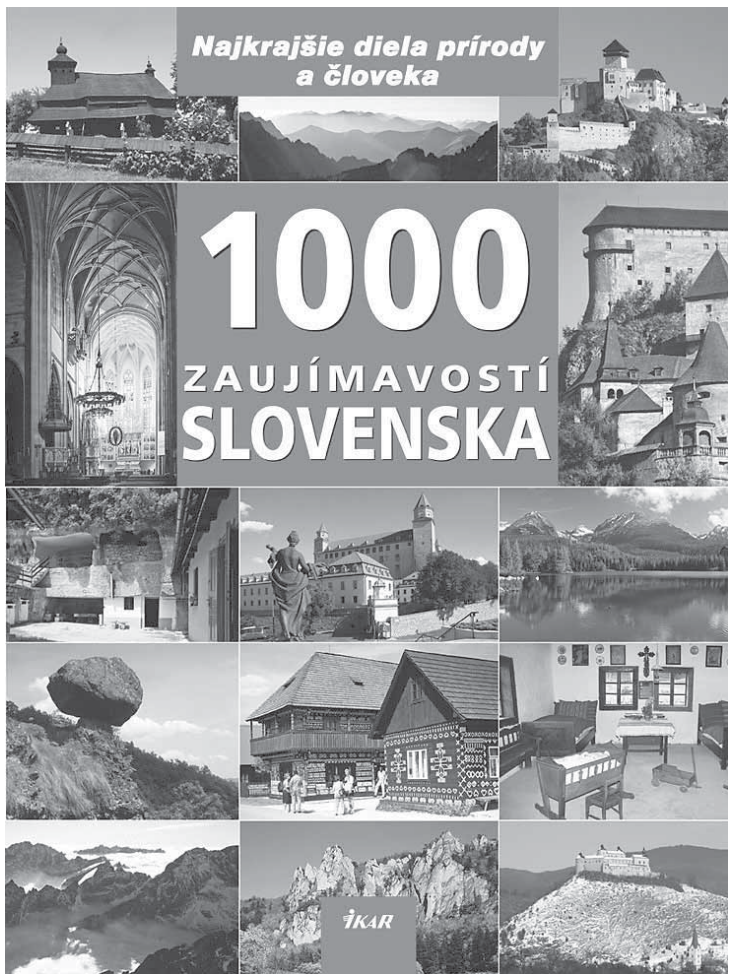

SVIATOK ZAMILOVANÝCH PRE ZAČIATOČNÍKOV AJ POKROČILÝCH

Opäť sa nám výklady zaplnili valentínskymi srdiečkami a zamilovaní sa chystajú osláviť svoj sviatok. Starší si na nový sviatok postupne zvykli a mladí ani netušia, že 14. február sa pred dvadsiatimi rokmi u nás vôbec nespomínal. Obchodníci si radostne mädlia ruky a pripevňujú srdiečka na tie najnezmyselnejšie veci. Láska-neláska, obchod je obchod. A zamilovaní sú veru vďační zákazníci. Kým začiatočníci v láske trápia svoje endorfínmi zaplavené hlavy vymýšľaním prekvapenia pre svoju najdrahšiu polovičku, tí v láske pokročilejší sa trápia otázkou, do ktorej školy zapísať svoj šesťročný plod lásky. Na dedine, kde je jedna škola, je to jednoduché – nie je si z čoho vyberať. Vo väčších mestách je to ale iné. Podľa čoho sa rozhodovať? Podľa vzdialenosti od bydliska alebo pracoviska, podľa vybavenia školy, podľa ponuky výučby jazykov a záujmových krúžkov? Je to vážne rozhodnutie, ale najdôležitejšia je aj tak pani učiteľka. Len jej láska k deťom dokáže rozvíjať v prirodzene zvedavom šesťročnom človieičikovi túžbu poznávať, objavovať... A aj lásku k múdrosti a ku knihám. Cestou zo zápisu sa môžete so svojou zapísanou ratolesťou okrem v cukrárni zastaviť aj v kníhkupectve po peknú knižku. A iste tam nájdete aj niečo pre svojho partnera k sviatku zamilovaných, z plyšákov ste predsa vyrástli, veď ste už v láske pokročilí.

Ján Lacika

1000 zaujímavostí Slovenska

Bratislava, Ikar 2008. Fotografie: J. Lacika, K. Demuth, J. Lomnický, K. Kállay, M. Rengevič, L. Sternmüller

Kníh o Slovensku s rôznym zameraním a zacielením máme, našťastie, na Slovensku dosť, ale nikdy ich nebude dosť natoľko, aby sa nevydávali nové. Krajina patrí k trvalým zdrojom inšpirácií a obdivu vari už od dôb, keď človek ani poriadne nevedel, kým naozaj je. Okolitý či širší priestor výrazne zasahoval do ľudskej sebareflexie a zároveň sa ľudským vplyvom formoval. Obojsmerný vzťah prírody a civilizácie v malebných podobách súhry i osobitej slobody zrejme najlepšie vystihuje zámer, ktorý autor a spolu s ním pätica fotografov projektovali do inak významovo všeobecného slova zaujímavosť – a vyjadrili ho tiež v podtitule ***Najkrajšie diela prírody a človeka***. Ján Lacika v úvode spomína neľahkú selekciu z početného prvotného materiálu, bolo ho až toľko, že tisíc sa mu v konečnom súčte voči skutočnej ponuke zaujímavostí *„ukázalo ako naozaj malé číslo“*.

Knihu teda synekdochicky možno považovať za reprezentatívnu časť ťažko zrátateľného celku – a ak je tisícka málo, potom to vždy vyznieva ako skvelá lichôtka pre Slovensko a zároveň šikovná výzva pre čitateľov, aby s týmto číslom sami nesúhlasili vlastným záujmovým záberom. Navyše, kniha komponovaná ako sled farebných fotografií so stručnými komentármi práve v komentároch spomína ďalšie lokality, prírodné útvary, pamiatky, čím sa tisíc ukazuje len ako orientačné východisko zaokrúhlené smerom nadol. Ale o množstvo ide zvyčajne iba tým, ktorí z neho majú komplex a možno aj taký slovenský... Kniha ho však zjavne nemá, naopak, veľkoryso sa v nej nenachádza žiadna štatistika, tabuľka, mapa, obchádza kvantifikáciu turistických trás s GPS aj bedekerovské odporúčania na vhodné ubytovanie. Vysvetlením takéhoto prístupu môže byť jedine dôraz na referenčnú energiu vyplývajúcu z vnútorného prežívania zachytených objektov, prežívania ukotveného v citovej väzbe a estetickom cite. Nejde o súbor „otextovaných“ pohľadníc, ani o ukážku katalógových fotografických metód a techník s informáciami o fantastických dovolenkách. Ide o objekty zobrazené v ich faktickej rôznorodosti, živelnosti a arteficiálnosti, ošumelosti i honosnosti, zabudnutosti a unikátnosti. A ide o ideu, totiž o vyjadrenie blízkosti, ba až bezprostrednej blízkosti týchto objektov k nám; o existenčnú súvzťažnosť. Taký je Gerlach aj vrch Hrb, geografický stred Slovenska spolu s geografickým stredom Európy nad Kremnickými Baňami; taká je fontána pred novou budovou SND, Kamenný vodopád pod Šomoškou i ropný prameň na Kysuciach; aj Štúr pozdravujúci z Modry je taký spolu s ujom, čo si na Vtáčniku rozbaľuje olovrant; taká je naklonená veža v Banskej Bystrici s dvomi hodinami aj Zubria zvernica v Topoľčiankach, ktorá je popravde v Lovciach; Badínsky prales, ktorý navštívil princ Charles, sem tiež patrí spolu s Latorickým luhom s kravou obrátenou chvostom; sú tu skanzeny, jaskyne a námestia, dubnické drahokamy aj Herliansky gejzír; kostoly a kostolíky, veže a zrúcaniny, dominikánsky kostol v Košiciach s vozíkom melónov a kaňon rieky Slaná... Sú to napospol defilujúce obrázky, ktoré sa netvária ako poklad, hoci by sa mohli. Prevrstvil ich čas, nahodila chvíľa, dorobila príroda a prehmatkal človek – dvojrozmerné príbehy s tretím, empatickým rozmerom v srdci.

Jednoduchá a presná koncepcia knihu zemepisne rozdelila do kapitol: *Bratislava*, *Západné Slovensko*, *Stredné Slovensko – sever*, *Stredné Slovensko – juh* a *Východné Slovensko* a v rámci nich logicky do podkapitol podľa regiónov. Nenájdeme tu však inojazyčné varianty textov alebo inojazyčné resumé, ako to obvykle býva pri publikáciách podobného typu. Mozaika fotografií a sprievodných textov tak zvýrazňuje ďalší moment, ktorý zohľadňuje domáceho adresáta a až cez neho chce prípadne obsah tlmočiť ďalším adresátom. V istej dôvernej nenútenosti, ale na vysokej úrovni, sa tu stretol národno-výchovný aspekt s poznávacím, umelecký s vedeckým, spoločenská hodnota s privátnou. A ak sa to niekomu nepáči, čaká ho klietka hanby v Levoči!

Radoslav Matejov

ISSN 1210 - 1982, ISSN 1336 - 247X

ZRKADLÍME

„V dnešnej dobe neplatia nijaké tabu. Ani náboženské, etické, ani sexuálne. Súčasťou umenia sa stal exhibicionizmus, mnohoraké podoby umenia využívajú princíp manipulácie i desivé postupy týkajúce sa tela aj duše: použiť-využiť-zneužiť. Nikto už neverí na trest biblickej Sodomy a Gomory. Najtrápnejšie a najprimitívnejšie chápanie demokracie je pritom také, že každý môže robiť, čo chce, bez ohľadu na druhých. To do umenia prinieslo a prináša akýsi nemorálny subjektivizmus bez korektúr a spätných väzieb, bez sebakritickosti a stavovskej a profesionálnej zodpovednosti. To, čo znemravňuje, pritom nemusí byť len pornografia. Demoralizuje aj každá pretvárka, lož, úskok, neúprimnosť, hazard s rýdzimi ľudskými hodnotami a parazitovanie na nich.“

Bohumír Bachratý, Slovo 4/2008

KDE BOLO

- **Oravská knižnica Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne –** prezentácia almanachu ***Dolný Kubín na ceste storočiami*** **–** 28. januára
- **Knižnica Bratislava – Nové Mesto, Pionierska 12** – stretnutie s debutantkou Zuzkou ŠULAJOVOU a jej knižkou ***Džínsový denník*** – 29. januára
- **Kaviareň Divadla Andreja Bagara v Nitre** – autorský večer Rudolfa DOBIÁŠA – 29. januára
- **Kafe Scherz – Palisády, Partizánska 2, Bratislava** – Štvrtky Daniela Heviera, tentoraz s Vilmou a Miroslavom CIPÁROVCAMI – 31. januára
- **Slovenské národné divadlo v Bratislave (nová budova) –** literárno-hudobné popoludnie so slovinským spisovateľom Franjom FRANČIČOM a prezentácia prekladov jeho kníh do slovenčiny – 6. februára
- **ŠVK, Banská Bystrica, Lazovná 9** – prezentácia knihy Milana JURČA ***Obnažovanie koreňov*** – 6. februára
- **Harmincova sieň SNM v Bratislave** – prezentácia knihy ***1000 zaujímavostí Slovenska*** – 6. februára
- **Malé kongresové centrum VEDY, Štefánikova 3, Bratislava** – prezentácia knihy Štefana LUBYHO ***Poriadok verzus chaos*** – 7. februára
- **Ruské kultúrne centrum, Fraňa Kráľa 2 v Bratislave** – výstava kníh pri príležitosti 135. výročia narodenia spisovateľa M. M. Prišvina – 7. februára
- **Bulharský kultúrny inštitút, Jesenského 2 v Bratislave** – prezentácia bulharského vydania zbierky básní ***Tajomstvá dvojitej hviezdy*** Petry MARKOVEJ za účasti poetky a prekladateľa Dimitra STEFANOVA – 8. februára

KDE BUDE

- **Dom kultúry na Stromovej ulici v Bratislave** – beseda so spisovateľkou Janou ŠIMULČÍKOVOU o jej prepracovanom románe ***Dievča s bocianími nohami*** – 14. februára
- **Klub slovenských spisovateľov v Bratislave** – prezentácia knihy Mira BIELIKA ***www.skutočnosť.com*** – 19. februára o 15.00
- **Ruské kultúrne centrum, Fraňa Kráľa 2 v Bratislave** – prezentácia ruského prekladu knihy Etely FARKAŠOVEJ ***Uvidieť hudbu*** – 19. februára o 17.00
- **Kaviareň Divadla Andreja Bagara v Nitre** – stretnutie so spisovateľkou Ruženou SMATANOVOU a prezentácia jej knihy ***Vianočné príbehy*** – 20. februára o 16.00
- **Nemecká študovňa, ŠVK, Banská Bystrica, Lazovná 9 –** literárny večer *Existuje ešte poézia po Osvienčime?* o Paulovi Celanovi s Milou HAUGOVOU **–** 20. februára
- **Klub slovenských spisovateľov v Bratislave** – prezentácia 8. zväzku Prameňov k dejinám Slovenska a Slovákov ***Nový pohľad na svet*** – 27. februára
- **Klub slovenských spisovateľov v Bratislave** – prezentácia knihy Júliusa BALCA ***Strigôňov školský rok*** – 29. februára o 15.00
- **Nemecká študovňa, Banská Bystrica, Lazovná 9** – výstava Súčasná nemecká knižná ilustrácia – do 28. februára

Zľava: Dado Nagy, Fero Lipták, Slavka Liptáková, Ľubica Suballyová, Juraj Martiška.
Foto Milan Perfecký

2+2+2

Dve knihy pre deti, dve autorky a dvoch výtvarníkov predstavil v kníhkupectve Panta Rhei v bratislavskom Auparku 31. januára Dado Nagy formou rozhovorov a čítačky. Príbeh ***Chlapec bez mena*** napísala Slavka LIPTÁKOVÁ a ilustroval ju jej manžel Fero LIPTÁK (vydané vlastným nákladom). Knižku ***Kľúčik od trinástej komnaty*** napísala Ľubica SUBALLYOVÁ, ilustroval ju Juraj MARTIŠKA (Vydavateľstvo Matice slovenskej 2007). Obe knihy spája to, že sú debutmi, v jednom je hlavným hrdinom Chlapec, v druhom dievča Lidka. Svet detí autorky stvárnili z bytostného precítenia detského prežívania, a pritom každá v svojbytnej atmosfére, hoci rozdielnej, no človečenskej: Chlapec bez mena žije osamotený, s babičkou, ktorá sa síce pominie, no v smútku možno tušiť nádej. Lidka prežíva prázdninový čas v rodinnom kruhu, s deťmi odhaľuje tajomstvo zakázaného, a to je pokušením odkliať ho, ale aj skúškou priateľstva... Obaja výtvarníci sa vyznali, že text autoriek im ponechal dostatok priestoru a ich obrazová výpoveď nie je „len“ doplnkovo ilustratívna, ale tvorivá. **-r-**

Cena pre mladé poetky

Fond Maše Haľamovej pri Nadácii Matice slovenskej v roku 100. výročia narodenia poetky po druhý raz udelí **Cenu Maše Haľamovej.** Cena (vo forme štipendia) sa udeľuje raz za päť rokov. Uchádzať sa o ňu môžu štátne občianky Slovenskej republiky alebo občianky iného štátu, ale slovenského pôvodu, vo veku do 35 rokov.

Cena sa udeľuje za knihu poézie vydanú za posledných päť rokov (2003 – 2007). Kandidátky možno navrhovať (môžu sa aj samy prihlásiť) do 31. marca 2008. Návrh sa predkladá písomne na adresu: **Matica slovenská, sekretariát predsedu, Grösslingová 23, 812 51 Bratislava.**

Návrh musí obsahovať meno a priezvisko autorky, základné biografické údaje, priloženú vydanú básnickú zbierku, zdôvodnenie vydavateľa (resp. aj publikované recenzie). Zásielku označte: *Cena Maše Haľamovej – nominácia.*

Návrhy posúdi odborná porota zložená z literárnych kritikov.

Cenu slávnostne udelia v auguste 2008. **-r-**

Znovuzrodenie Rudolfa Dobiáša

V Knižnici Michala Rešetku v Trenčíne 25. januára predstavili novú knihu Rudolfa DOBIÁŠA ***Znovuzrodenie.*** V grafickej úprave Miroslava Cipára s ilustráciami Jozefa Vydrnáka vyšla vo Vydavateľstve Michala Vaška v Prešove a početnému publiku ju predstavil autorov priateľ, prozaik Anton Baláž. Uviedol, že ***Znovuzrodenie*** nateraz završuje Dobiášov veľký epický cyklus príbehov o nezabúdaní a odpúšťaní, do ktorého zaradil diela ***Temná zeleň***, ***Tajní ľudia*** a ***Zvony a hroby***. Najnovšia kniha obsahuje osem noviel a tematicky sú návratom k osudom ľudí, ktorých komunistický režim označil za triednych nepriateľov. Za literárne zvlášť pozoruhodnú označil novelu *Chlapec za oknom* – príbeh slovenského Pavlíka Morozova, príbeh zmanipulovaného vedomia mladého človeka, ktorý udáva nie zo zištných dôvodov, ale z presvedčenia. Na prezentácii sa zúčastnili aj básnici Ľubomír FELDEK a Ján ZAMBOR. Obaja vo svojom vystúpení hovorili o R. Dobiášovi aj ako o významnom súčasnom slovenskom básnikovi, ktorého poézia vychádza z hlbokého osobného prežívania. V rovnakej miere to platí aj o jeho novej knihe, ktorú trenčianske publikum prijalo s mimoriadnym záujmom. **-r-**

Historický odkaz

Posledný januárový deň sa stretli v bratislavskom kníhkupectve Svet knihy záujemcovia o históriu Slovenska v medzivojnovom období. Veľký počet návštevníkov, ako aj široké generačné zastúpenie svedčia o tom, že práve táto časť našich dejín je stále živá. Tentoraz sprostredkúvajú verejnosti nový pohľad na toto obdobie so zameraním na veľmi citlivú tému, na poľsko-slovenské vzťahy, historici mladšej strednej generácie – Milica MAJERIKOVÁ publikáciou ***Vojna o Spiš. Spiš v politike Poľska v medzivojnovom období*** a Martin LACKO súborom spracovaných dokumentov a archívnych materiálov ***Proti Poľsku. Odraz ťaženia roku 1939 v denníkoch a kronikách slovenskej armády***. Obidve publikácie vydal Ústav pamäti národa koncom uplynulého roka. Na úvod slávnostného uvedenia týchto zaujímavých knižných noviniek vystúpil generálny tajomník Spolku Slovákov v Poľsku Ľudomír MOLITORIS, do diskusie sa ako prvý prihlásil predstaviteľ Poľského veľvyslanectva na Slovensku, chargé d'affaires Bogdan Wrzochalski. Záštitu nad podujatím prevzal poslanec Národnej rady Slovenskej republiky Martin FEDOR. **–báb–**

Keď sa ženy odhalia

Vraj nie je problém knihu napísať, ale zohnať peniaze na jej vydanie. Klub slovenských prozaičiek FEMINA pripravil už v poradí siedmu antológiu poviedok svojich členiek, ktoré neváhali prispieť nielen autorsky, ale vraj i finančne, aby kniha uzrela svetlo sveta. V každom prípade titul ***Keď sa ženy odhalia*** vydalo vydavateľstvo AHO_3 pre Klub Femina a je zaujímavým pohľadom na našu súčasníčku.

Na výzvu zostavovateľky Vladimíry Komorovskej zareagovalo štrnásť z jej kolegýň, čiže útla knižočka skrýva štrnásť próz, pod ktoré sa podpísali v abecednom poradí: Mária Bátorová (*Žena-slnko*), Helena Dvořáková (*Čo s plachým samcom?),* Etela Farkašová (*Obyčajný deň*), Marta Gogálová (*Ukradnutý kľúč*), Tatiana Jaglová (*Hore schodmi, dolu schodmi*), Vladimíra Komorovská (*Na rozlúčku*), Hedviga Kramárová (*Izabela*), Karin Lászlová (*Druhá Matka Tereza*), Daniela Příhodová (*Eva Mária*), Paula Sabolová (*Podobnosť čisto náhodná*), Jana Šimulčíková (*Párty* – inak pri mene autorky došlo opakovane k omylu a uvádza sa ako Šimulíková), Viera Švenková (*Prvá žena*), Anita Tešovičová (*Brieždenie*) a Viera Valachovičová-Ryšavá (*Lásky hra podvodná*).

I keď sú mnohé z autoriek známymi literátkami, privítala by som v závere knihy krátku charakteristiku a údaje o ich tvorbe či pôvodnom povolaní.

Obálka s obrázkom ženy na pláži a titul ***Keď sa ženy odhalia*** by mohli naznačovať erotický podtón próz. Pravdou však je, že ich hrdinky odhaľujú väčšmi svoje pocity než telá. Sú to rozprávania rôznorodé, možno menej ľúbivé, o to však pravdivejšie, v niektorých momentoch z nich cítiť až autobiografickú výpoveď, inokedy sofistikovaný obraz. Jednotlivé prózy sú však niekedy priveľmi zamotané do slov, v ktorých akoby sa neraz strácal príbeh i sama pointa.

Spoločným menovateľom textov je láska, vzťahy a citový život dnešnej zrelej ženy. (I keď Daniela Příhodová ho napríklad posudzuje v monológu a z hľadiska muža). Ako však zostavovateľka zdôrazňuje, je to síce iný uhol pohľadu na ženskú tému ako ponúkajú populárne telenovely či knižné bestsellery, ale čitateľky majú šancu vybrať si. Parafrázujúc Préverta: Aká som, taká som, som jednoducho žena...

Knižku autorky slávnostne predstavili v bratislavskom Klube spisovateľov 12. februára.

Elena Ťapajová

Anton Hykisch na Medzinárodnom knižnom veľtrhu v Káhire

Spisovateľ Anton HYKISCH bol súčasťou delegácie piatich európskych autorov, ktorí sa prezentovali na podujatí pripravenom organizáciou Literature across Frontiers s pomocou egyptskej nadácie Anna Lind a príslušných národných literárnych centier. Vo štvrtok 24. januára sa predstavil odbornému publiku na káhirskom veľtrhu, kde sa s veľkým ohlasom čítal aj úryvok z jeho starších sci-fi poviedok v preklade Khaleda al Biltagiho. Okrem neho na podujatí vystúpil domáci prozaik Ibrahim Abdul Meguid, známa lotyšská politička Sandra Kalniete s autobiografickým románom, prozaik Niall Griffiths z Walesu, básnik, vydavateľ detských kníh a prozaik James Robertson zo Škótska a jediná poetka, sugestívna Svetlana Makarovic zo Slovinska. Sme radi, že aj náš autor mal možnosť vystúpiť na tomto najväčšom knižnom veľtrhu arabského sveta a predstaviť našu literatúru na tomto fóre. Záujem, s akým sa slovenský autor stredol, a aj rokovania o konkrétnych projektoch dokazujú, že je dobré hľadieť aj na východ, nielen na západ.

-im-

Maxileporelo Veľký atlas sveta

Ďalšie Maxileporelo zo žilinského Knižného centra autorov Ján Vrabec, Petra Ginclová, Peter Vrabec ***Veľký atlas sveta*** prináša názorné zobrazenie jednotlivých svetadielov, v ktorých nájdu malí zvedavci vyobrazené živočíchy, čo žijú v určitých zemepisných šírkach na súši, v moriach a oceánoch. Svetadiely majú vyznačené hranice štátov, hlavné mestá, ich charakteristické zaujímavosti a dôležité pamiatky krajiny. Každé zviera a pamätihodnosť majú svoje číslo, líšia sa tým, že živočíchy ho majú v krúžku, pamätihodnosti vo štvorci. Okrem toho okraje leporela pri jednotlivých svetadieloch lemujú vlajky štátov. Na zadnej strane knižky sú vyznačené časové pásma od nultého poludníka a prehľad niektorých pozoruhodných naj, ako najvyšší strom, najdlhšia rieka, najväčšie jazero, oceán, ostrov atď. Z edície Maxileporelá pripomíname aj ***O zvedavom mačiatku***, v ktorom sa mačiatko prechádza po gazdovstve a jeho okolí a pritom spoznáva jednotlivé zvieratká, ako aj ***Angličtinu pre najmenších*** s vyše 550 anglickými slovami s ich výslovnosťou a ilustráciami Jána Vrabca.

-lč-

Príležitosť pre literárne talenty

Miestna knižnica Petržalka vyhlasuje 19. ročník celoslovenskej literárnej súťaže začínajúcich autorov, ktorí doteraz knižne nepublikovali, **Petržalské súzvuky Ferka Urbánka 2008**.

Štatút súťaže a prihlášku nájdete na adrese:

www.kniznicapetrzalka.sk alebo **www.infolib.sk.**

Záujemcovia si ich môžu vyzdvihnúť na všetkých desiatich pobočkách knižnice v Petržalke, na požiadanie ich zašlú aj v písomnej či e-mailovej podobe.

Uzávierka súťaže je **30. apríla 2008.** V septembri bude tradičné verejné vyhodnotenie a ocenené literárne práce vyjdú v samostatnom zborníku.

Miestna knižnica Petržalka, Kutlíkova 15, 851 02 Bratislava, tel. 02/62 52 01 89, e-mail: **kniznica@kniznicapetrzalka.sk.**

Nevyužité myšlienky

Láska naučí ľudí hovoriť a dobré manželstvo ich to odnaúča.

Helena Dvořáková, Plaché rozkoše 2007

Stanislav Šmatlák: Dejiny slovenskej literatúry

Bratislava, Literárne informačné centrum 2007

Štvrté vydanie prvého zväzku literárnohistorickej syntézy naznačuje nielen neochabujúci záujem o historický vývin slovenskej literatúry, ale tiež a predovšetkým o dielo samotné. Dnes, s dvadsaťročným odstupom od doby vzniku (prvé vydanie vyšlo roku 1987), môžeme konštatovať, že Stanislav Šmatlák ním slovenskej literárnej histórii poskytol koncepčnú, ucelenú víziu, ktorá okrem nevyhnutného naplnenia faktami zohľadňovala aj procesuálnosť literárneho diania. Šmatlákova kniha sa oslobodila od zvyškov pozitivistického hromadenia faktov v podstate na prvý pohľad paradoxným spôsobom – tesnejším príklonom k dejinnému kontextu. Historické je však u tohto vedca chápané širšie, vo forme a podobe v druhej polovici osemdesiatych rokov dvadsiateho storočia najmodernejších metód historiografie – ako syntéza politického s kultúrnym a priamo materiálne žitým v pojme legoffovských dejín všedného človeka. Toto ponímanie autorovi umožnilo vyviazať sa zo striktnej závislosti od marxistickej doktríny chápania literatúry ako služobného doplnku hmotných a materiálnych hybných síl spoločnosti, takže spätne môžeme čítať bez súcitnopobavených úsmevov. A vychutnať si rozprávanie o príbehu pomaly starnúcich dejín, od Konštantína a Metoda až po Fándlyho a Hollého, ktorými sa v osvietenstve prvý zväzok končí.

Šmatlákov pohľad na dejiny sa vyznačuje inováciou znútra, koncipovanou v podobe tesného napojenia sa do kontinuity predošlých syntéz. Nie nadarmo je práve ich prehľadu a analýze venovaná prvá kapitola knižky. Po tomto úvodnom exkurze už nikoho natoľko nešokuje fakt, že Šmatlák nám namiesto faktov, prezentovaných v zmienených syntézach, ponúka

1. hľadanie súvislostí
2. rozhovor o nich.

Šmatláka zaujíma problémové. Nie je preto nevyhnutne úplný. Jeho text má značné sklony k diskurzívnosti eseje. Väčšmi sa pýta než odpovedá, podáva dejiny a literatúru nielen ako proces a poznanie, ale i rozprávanie. *„Priznávam teda, že mojou ambíciou bolo ponúknuť našej verejnosti prácu, ktorá by svojou jednotnou ideovou koncepciou i metódou, neraz diskurzívnou, no súčasne jasnou „sujetovou“ líniou výkladu a konečne vari aj svojským autorským „rukopisom“ podania vedela zaujať pozornosť kultúrne vyspelého čitateľa a presvedčila ho, že slovenská literatúra ako rozsiahly národnoliterárny celok i ako vnútorne členitý kultúrnohistorický útvar má právo očakávať od neho nielen náležité oceňovanie, ale najmä intímny poznávací vzťah,“* píše autor v úvode datovanom júnom 1987.

Vypichnem a zdôrazním tu Šmatlákovu odvahu postaviť neosobnému a neadresnému hlasu dvoch predošlých syntéz *„svojský autorský rukopis“*, smerujúci k *„intímnemu poznávaciemu vzťahu“*. Nejde teda už len o vyslovenie všeobecných súdov vedeckej verejnosti laickej, ale o obrátenie sa konkrétneho autora k čitateľovi-jednotlivcovi. Dali by sa hľadať súvislosti s tendenciami a smermi modernej francúzskej či iných zahraničných literárnych vied. Na to sa však necítim dostatočne povolaný. Ako čitateľ za seba samého som však schopný poznamenať: knižka sa ľahko vníma, ťažšie rozumie, zrýchlené bifľovanie pred skúškami spojené s memorovaním faktov a udalostí je takmer nemožné.

Je totiž viac než zrejmé, že plnohodnotný zážitok zo Šmatlákových dejín môže mať len človek, ktorý čítal nielen diela, o ktorých sa píše, ale pozná i kontext dejín literatúry, na ktorý nadväzujú. Štylistická ľahkosť a esejistická vybrúsenosť však umožňuje vstup do hry i menej skúseným. Dielo má mnoho úrovní. Ide o to, na ktorej z nich si dokážete rozdať karty.

Miloš Ferko

Na sklonku minulého roku vydalo Literárne informačné centrum aj reedíciu druhého dielu našich literárnych dejín od Stanislava Šmatláka ***Dejiny slovenskej literatúry II*** (štvrté vydanie, v LIC tretie vydanie). Publikácia v rámci reflexie o slovenskej literatúre stále patrí k prvoradým, z pohľadu odborného aj z pohľadu čitateľstva: pokiaľ ide o náročnejších čitateľov a najmä študentov. Zachytáva literárny vývin 19. storočia a prvej polovice 20. storočia: od klasicizmu cez romantizmus, realizmus, modernu, avantgardu až po rok 1948. Literárne informačné centrum publikáciu venuje jednému z čitateľov, ktorý pošle kupón LIC zo strany 11 k nám do redakcie do 27. februára.

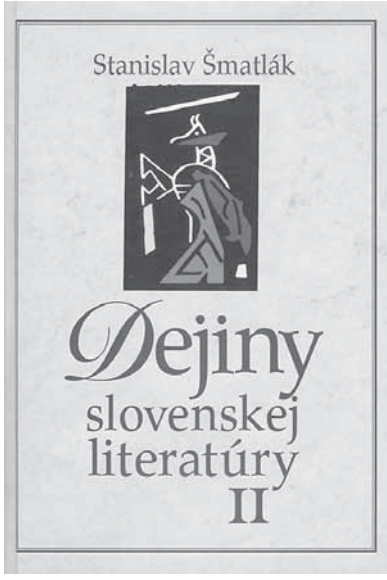

1000 dobrých kníh

Košice, Verejná knižnica Jána Bocatia 2007. Zost. Štefan Kolivoško, Jana Amrichová

Už roky sledujeme pokles záujmu o čítanie, ale niekedy na otázky a pochybnosti typu *„aj by som si niečo prečítal, ale neviem čo... nechcem nič zo súčasnosti..., nič od tzv. spisovateľských celebrít...“* ťažko hľadáme odpovede a neraz mnohých – menej skúsených – privádzajú aj do rozpakov. Navyše záplava vydávaných kníh od 90. rokov, ktoré priťahujú kupujúcich a čitateľov viac svojimi pestrými a lesklými obalmi ako obsahom, spôsobila, že na mnohé cenné – hoci staršie – knihy sa pomaly zabúda. V snahe pomôcť práve v uvedených prípadoch, navrátiť čítaniu a knihe dôstojnosť, rozhodla sa skupina nadšencov, knihovníkov a priateľov dobrého čítania, konať. Výsledkom ich úsilia je publikácia ***1000 dobrých kníh***, ktorá vznikla pod gestorstvom pracovníkov Verejnej knižnice Jána Bocatia v Košiciach. Títo začali v spolupráci s regionálnymi knižnicami na Slovensku v roku 1999 s projektom: na každú knižnicu vtedy pripadlo vybrať cca 27 titulov. Počiatočný pracovný zápal postupne upadal, okrem košickej knižnice zostala Turčianska knižnica v Martine a Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne až nakoniec zostali len iniciátori projektu v Košiciach. To, čo sa zdalo na začiatku jednoduché, bolo v skutočnosti zložité, ale napriek tomu sa podarilo zámer uskutočniť.

„Sú knihy pre literatúru a sú knihy na čítanie“ – touto myšlienkou B. Buchlovana uviedli zostavovatelia Štefan Kolivoško a Jana Amrichová svoju nezvyčajnú publikáciu. Prečo nezvyčajnú? Výber titulov pre dospelých čitateľov nevychádza z hodnotení literárnych kritikov, posudkov recenzentov a pod., ale ponúka knihy, ktoré knihovníci vybrali, prečítali, oslovili ich, niečím upútali, no predovšetkým sa dobre čítali. Napriek rokom majú tieto knihy stále svoju hodnotu a schopnosť osloviť aj súčasného čitateľa. Zoznam obsahuje tisíc kníh (už po výbere z väčšieho počtu titulov) vydaných do roku 2000 v slovenčine alebo češtine (vrátane prekladovej literatúry). Vybrané knihy zostavovatelia usporiadali podľa autorov abecedne, pričom si stanovili limit, že od jedného spisovateľa môžu byť zaradené len tri knihy. Záznam obsahuje základné vydavateľské údaje a namiesto anotácie nasledujú krátke eseje, príbehy, či pocity z prečítaného, čo autor toho-ktorého textu s danou knihou „prežil“. Na konci sú zaradené údaje o tom, či kniha získala nejakú literárnu cenu, resp. sa stala predlohou na muzikál alebo film. Každý záznam končí menom autora textu toho pracovníka, ktorý knihu čítal, príp. prečo ju odporúčal do zoznamu dobrých kníh.

Netradičná ponuka dobrého čítania na 266 stranách spolu s užitočnými registrami (názvovým a predmetovým) je záslužnou prácou. Hoci pri každom výbere literatúry ide o subjektívny názor, prikláňam sa k presvedčeniu zostavovateľov, že z tejto ponuky sa dajú skutočne vybrať dobré knihy. Pre jednotlivcov, ale najmä knihovníkov verejných knižníc bude publikácia ***1000 dobrých kníh*** naozaj neoceniteľnou pomôckou. Na záver snáď len toľko: vďaka tým, čo vydržali a projekt dokončili.

Lýdia Čelková

KNIHA ROKA 2007
Stav k 29. januáru

Počet hlasov

KNIHA ROKA

1. P. Bilý: Don Giovanni – Slovenský spisovateľ	77
2. J. Heriban: Úspech má srdce žraloka – Herial	63
3. M. Rúfus: Vernosť – Slovenský spisovateľ	50
4. K. Peteraj: Čo sa šeptá dievčatám – Ikar	26
5. A. Blaha: Pyžamová revolúcia – Nebojsa	23

DEBUT ROKA

1. M. Solčanská: Aprílové dievča – Ikar	65
2. P. Tomašovič: Nič v krajine nikoho – Spolok sv. Vojtecha	46
3. Z. Šulajová: Džínsový denník – Slovenský spisovateľ	37
4. R. Sidor: Prvá kniha – OZ Slniečkovo	23
5. M. Ferko: Šťastie za dverami – VSSS	15

VYDAVATEĽSTVO ROKA

1. Ikar	121
2. Slovenský spisovateľ	97
3. Vydavateľstvo Slovart	45
4. Aspekt	25
5. A. Marenčin – vydavateľstvo PT	19

ANKETOVÝ LÍSTOK - KNIHA ROKA 2007 **KNIŽNÁ REVUE**

1. Na **knihu roka** navrhujem:

.....

(autor, názov, vydavateľstvo)

2. Za **debut roka** navrhujem:

.....

(autor, názov, vydavateľstvo)

3. Za **vydavateľstvo roka** navrhujem:

.....

Meno a adresa odosielateľa: .....

.....

(podpis)

Svoje hlasy do ankety KNIHA ROKA 2007 posielajte na anketových lístkoch, **NIE NA XEROXOVÝCH KÓPIÁCH.**
Platné sú anketové lístky obsahujúce aspoň jednu odpoveď na jednu anketovú otázku, ktoré majú čitateľnú adresu odosielateľa s PSČ a vlastnoručným podpisom. Hlasy posielajte len knihám, ktoré vyšli v roku 2007. Uzávierka ankety je 15. marca 2008.

BIBLIOGLOSÁR

Robin Schoneová
UČITEĽ LÁSKY
Bratislava, Ikar 2007
Preklad Mária Klenková

Americká spisovateľka – kráľovná erotickej romance – dosiahla svojou knihou ***Učiteľ lásky*** mimoriadny úspech. Predstavila v nej typickú ženu viktoriánskeho Anglicka, Elizabeth, manželku ministra financií. Po dlhých rokoch spoločného života ju začala jednotvárnosť ubíjať, a tak sa rozhodne, že sa musí naučiť umeniu milovať. Za učiteľa si vybrala nemanželského syna arabského šejka a anglickej grófky. Ramiel, ktorý žije odstrčený londýnskou smotánkou, splní naliehavú prosbu a zasvätí ju do tajov lásky. Ďalšie odhalenia však s láskou veľmi nesúvisia a šokujúco ohrozujú jej život!

Henry Lincoln
KĽÚČ K TAJNÉMU VZORU
Bratislava, Remedium 2007
Preklad Dana Oravcová

V roku 1969 Henry Lincoln navštívil Rennes-le-Château, malé mestečko v juhozápadnom Francúzsku. Vybral sa tam objasniť záhadu údajného pokladu, ktorý v roku 1891 objavil chudobný dedinský farár Bérenger Sauniè. Nikto presne nevie, čo naozaj objavil v miestnom kostole, znenazdajky sa však z neho stal boháč. Autor prišiel na to, že Rennes-le-Château je posvätným miestom, *„ohniskom oveľa väčšej záhady, než akú predstavuje miesto a obsah nejakého zakopaného pokladu, ktorý je podľa všetkého iba dymovou clonou zahaľujúcou iné skutočnosti“*. V knihe načrtáva dramatickú i zábavnú stránku svojho tridsaťročného výskumu príbehu o Rennes-le-Château, príbehu o stále nových objavoch a súvislostiach spojených s náboženstvom a mystikou, ktorý ho zaviedol do neprebádaných končín dejín, úzko prepojených s tajnými spoločnosťami templárov a Sionského priorstva.

Ján Vrabec
ANGLIČTINA PRE NAJMENŠÍCH
Žilina, Knižné centrum 2007

Maxileporelo s piatimi tvrdenými stranami a s 550 anglickými slovíčkami uvádzanými s výslovnosťou, s prekladom a, samozrejme, s obrázkami. Autor a v jednej osobe aj ilustrátor využíva osvedčený model nadobúdania jazykových znalostí cez základné alebo obľúbené témy. Majú tu miesto slová o ľudskom tele, o rodine, časovej orientácii, prírode, domáckych reáliách, zvieratách i prázdninách. Čerešničkou je posledná strana s pomenovaním rozprávkových postáv. Vhodné najmä pre predškolský vek alebo aj neobmedzene: pre chronických začiatočníkov, ktorí sa v angličtine stále cítia najmenší...

-lč- -mgb- -rm-

Mihai Eminescu: Krídla z vosku

Eminescov život (1850 – 1889) bol tým, čo si predstavujeme ako osud romantického génia – krátky, vášnivý, povznášajúci a tragický. Pôvodne sa volal Mihail Eminovici, ale meno mu porumunčili pri debute (mal vtedy 16 rokov) v novinách Rodina, ktoré vychádzali po rumunsky v Budapešti.
Eminescovo dielo prekladali aj slovenskí básnici a prekladatelia, ktorých jeho poézia oslovila buď vďaka príbuznosti alebo spätosti slovenského prostredia s rumunským. Na začiatku stál I. Krasko, ktorý ako študent Ján Botto navštevoval nemecké protestantské gymnázium v Sibiu (1893 – 1894) a potom maturoval na rumunskom gymnáziu v Brašove. Svoje preklady publikoval časopisecky v dvadsiatych a tridsiatych rokoch 20. storočia a knižne v útlej zbierke ***Tiene na obraze času*** (1956). Z Eminescovej lyriky však prekladali aj E. B. Lukáč a K. Strmeň (knižne ***Výber z poézie*** v r. 1943). Známy je aj český preklad V. Závadu ***Až září voda tmavá*** z r. 1964. Možno povedať, že Eminescov obraz v slovenskej kultúre vznikol v medzivojnovom období 20. storočia a nasledujúce vydania ho viac-menej opakovali. ***Krídla z vosku*** prinášajú trocha iné videnie a odlišný typ poézie ako predchádzajúce vydania. Venujú sa najmä jeho poslednému obdobiu, keď už pesimistické videnie nadobudlo takú intenzitu, že tragický životný pocit zasiahol tie najhlbšie vrstvy jeho básnickej osobnosti a ľudskej bytosti. Básne preložila Viera Prokešová v jazykovej spolupráci s Libušou Vajdovou, autorkou kalendária a doslovu je Libuša Vajdová. Zbierka ***Krídla z vosku*** práve vychádza vo vydavateľstve MilaniuM.

Odbíja polnoc

Odbíja polnoc, medený zvon zazunel,
sen, mýtnik žitia, nechce odo mňa svoj diel.
Známou cestou ma túži vodiť myseľ –
život a smrť som porovnávať išiel.
No váha mojich názorov je meravá –
jazýček presne medzi nimi zostáva.

V strmých vrcholkoch

Mesiac klesá v strmých vrcholkoch,
les tichučko kýva listami,
z vetiev jelše náhle omámi
sluch melancholický lesný roh.

Ďalej, ďalej, nech je napnutý
stále tónmi čoraz tichšími,
do duše bez lásky nech vstúpi mi,
naplní ju sladkou túžbou po smrti.

Prečo mlčíš, keď k tebe chcem
očarené srdce obracať?
Zaznieš, lesný roh, vieš sladko hrať,
pre mňa ešte, svitne taký deň?

Ďaleko od teba som

Ďaleko od teba som, oheň čelí tmám,
svoj život bez šťastia si pri ňom premietam,
akoby osemdesiat rokov som už žil,
že ty si zomrela a mňa svet zbavil síl.
Spomienky ako kvapky v duši lejú sa,
drobnosti, ktoré prešli, zo mňa vybúšia;
do okien vietor udiera tu prstami,
z dojemných príhod v mysli nitku spriada mi,
predo mnou vtedy akoby v hmle prechádzaš,
v slzách sú veľké oči, drobné a chladné rúčky máš,
okolo krku sa pridŕžaš ramenami,
chceš niečo povedať... a potom vzdych ma zraní...
Na prsia pritískam si poklad lásky, krásy,
spojme sa v bozkoch, ktoré pery vymenia si...
Hlas spomienky, ty ostaň navždy nemý,
len na okamih šťastie ostane mi,
nech zabudnem, že hneď si ušla z objatia...
Budem už starý, sám, ty zemou zajatá!

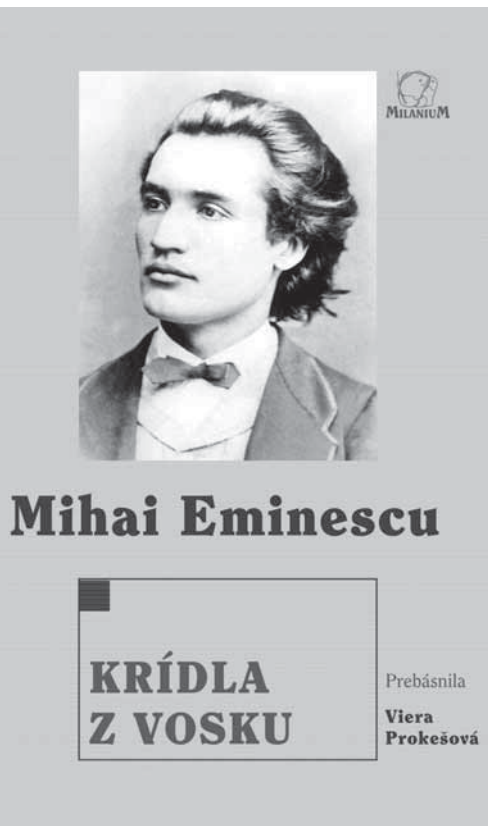

Jamb

Už dávno sťažka hľadám veršu mieru,
čo bude plná medu – plásty na jeseň,
nech uložiť ju pekne v dlhých radoch smiem,
nech plynú, v pauze zvonia, krásu berú.

A drsné vetvy plátno zástav derú,
a duša vstáva na nenávisť, na vášeň –
hneď zasa ústa zapĺňa hlas ako sen,
keď Amor placho núka svoju vieru.

Či som verš našiel u nás, tajuplný,
a či v ňom možno začuť šepot vlny,
či právom táto pocta patrí mu –

nie, riešenie mi teraz nenapadne.
No cudný, najkrajší verš, čo tu vládne,
je jamb – ten má aj silu hrdinu.

Koľkokrát, milá

Koľkokrát, milá, keď si zmyslím na nás,
ľadový oceán sa zjaví naraz:
z belavej klenby sa aj hviezda vytráca,
ďaleko iba žltá škvrna mesiaca;
a ponad vlny, čo sa rýchlo ženú,
plachtí vták na púť – dlhú, unavenú,
jeho druh mizne vpredu, on je zadný rad,
aj s celým kŕdľom, miznúc na západ.
Bolestný pohľad vyšle v svete inom –
necíti ľútosť, radosť... smrť je pri ňom,
on chvíľu sníva, že ho mladosť teší.

.....

Obaja sme si čoraz vzdialenejší.
Stemnievam, mrznem, stále väčšmi sám,
kým ty sa strácaš v žiare večných rán.

Ku hviezde...

Ku hviezde, čo vyšla, žiari zlatom,
sa tak dlho šlo,
že jej svetlo roky malo na to,
kým nás dostihlo.

Azda ju už sily opustili,
modrý svit ju skryl,
ale jej lúč iba v tejto chvíli
očiam zažiaril.

Obraz hviezdy, ktorú smrť si vzala,
nebom ďalej putuje.
Viditeľný žiar raz vytvárala,
vidieť ju, no už nie je.

Ako keď v nás túžba v krutej
noci umiera,
svetlo lásky dávno vyhasnutej
v tebe, vo mne hrá.

Naši mladí

V Paríži naši mladí do hláv vtĺkajú si,
ako sa viaže uzol na kravatách,
obšťastnia nás tým, prázdnu slamu mlátia,
teľacie bystré hlavy, čo v nich rozum čuší.

Hlupáci oči púlia, veľkolepý záťah,
keď si tak sediac v drožkách vykrúcajú fúzy
a každý v ústach dlhú cigaretu drží.
Celý deň sa len hore-dolu korzom klátia.

Hovoria nosom, škľabia sa a uškŕňajú,
opory bordelov a krčiem všetkých skupín,
na život nezarobia – v prechádzkach ho majú.

A tento tovar, fádny, lacný a aj hlúpy,
tí, čo už aj náš jazyk pekne zabúdajú,
na čelo národa chcú – jasné hviezdy – vstúpiť.

Inge Hrubaničová: Láska ide cez žalúďok

Ilustrácie Inge Hrubaničová. Bratislava, Aspekt 2007

Texty, ktoré v istom zmysle pripomínajú visutú hrazdu: začítavam sa, zachytávam sa o ne okom, mysľou, vyburcovanou empatiou, ale už po prvých stránkach viem, že ak nebudem dostatočne svižná, poučená a trpezlivá, ak nebudem aktívne spolutvoriaca, neudržím sa na hrazde, ktorú nikto neistí, nik nedáva garanciu, že rotovanie vo zvýšenom priestore plnom asociácií, alúzií, slovných akrobacií bude bezpečné, že sa bude dať z neho bez väčších otrasov vrátiť na zem. Do celkom iného priestoru, v ktorom sa možno pohodlne pohybovať, opierajúc sa o barličky slovných klišé, o dôverne známe, vyskúšané jazykové a logické spojenia, o syntax našu každodennú, neprekvapujúcu, neiritujúcu, ale možno práve preto ani výraznejšie neinšpirujúcu.

Hovorím o textoch Inge Hrubaničovej, o zábleskoch, fragmentoch, štrbinách, cez ktoré môžeme nazízať do bytia, nie abstraktného, nie holého, ale do bytia človečieho (presnejšie: ženského), odetého do jazyka (výstižnejšie: do jazykobytia). Sú to texty, v ktorých sa slová preciedzajú, preosievajú, texty, ktorých témou je jazyk v rôznych podobách a polohách (od prísne strážených spisovných, resp. teoretických-odborných až po „nezdisciplinované“ žargónové, od poetických až po vulgárne). V textoch sa hmýria alúzie na literárnu a dramatickú klasiku, na filozofiu, psychoanalýzu, teóriu umenia, lingvistiku, reťazia sa a vlnia celkom spontánne, dokonca niekedy až s akousi tvrdošijnou samopašnosťou (ba zdá sa mi, že aj s občasnou samoúčelnosťou, tak trochu na úkor neproblematickej komunikovateľnosti), nerešpektujúc iné zákonitosti ako tie, ktorými ich zľahka, sotva postrehnuteľne previazala a feministicky podfarbila autorka, profesionálna lingvistka, divadelníčka, počítačová grafička. Reťazia a vlnia sa asociácie ikarovsko-daidalovské, achmatovovsko-cvetajevovské, lotmanovské, almodovarovské, oneginovsko-kareninovské, kantovské, wittgensteinovské či shakespearovské, bez chronológie, bez kauzality, ak len neakceptujeme rozprávačskú licenciu na tvorbu vlastných chronologických a kauzálnych poriadkov.

Alebo, ak budem parafrázovať autorku, možno texty do istej miery podobné matrioškám, z každého textu vystupujú ďalšie, menšie a menšie, až po samé slová, vystupujú a šinú si to, každé svojím smerom, novým, spočiatku utajeným, a až postupne rozpoznávateľným. Čo text, to matrioška, netušíme, čo v nej nájdeme – a či niečo nájdeme (to však záleží aj na nás a na tom, ako plníme nároky, s ktorými sa autorka obracia na čítajúcich a čítajúce, ako sme ochotní vydávať sa s ňou na objavné jazykové vandrovky).

Hlavný protagonista jazyk sa v textoch (prozaických, básnických, esejistických?, žánrové vymedzenie naozaj nie je dôležité) presýpa ako piesok v presýpacích hodinách, jazyk v ustavičnom pohybe, tečúci a vo svojej tekutosti náchylný k ohybom, okľukám a k premenám, dynamický, plný napätí a paradoxov. A potom odrazu si na nás na niektorej strane knižky celkom nečakane počká jazyk, ktorý sa zasekne, znehybnie a túžbu po hmýrení a hýrení (slov, významov, asociácií), po cvendžiacom toku vystrieda túžba po pristátí a po „neneurotickom mlčaní“, dajme tomu v bratislavskej prezidentskej záhrade obsypanej jesenným lístím. A s ňou aj túžba po spolupatričnosti, po spoluprítomnosti s niekým, s kým možno mlčať a levitovať, nie inak ako cez toto zmĺknuté pristavenie. Pretože za všetkými tými hrami s diskurzom (nielen o diskurze), za slovnými riekami a ich nečakanými meandrami, zdá sa mi, možno vycítiť práve toto: hľadanie subjektu, ktorý sa medzičasom rozpadol, rozlámal, rozštiepil tak, ako sa rozlámal a rozštiepil jeho jazyk, ako sa rozpadla a roztratila jeho identita; hľadanie človeka, blízkeho, najbližšieho, ktorý by pomohol nalomiť obruč samoty, obnoviť dôveru v druhého. Toto hľadanie sa odohráva kdesi medzi „gýčmi pamäti“, spomienok na minulé a takmergýčmi imaginácie o možnom budúcom; balansovanie na viacerých jazykových hranách, občasné prechyľovanie sa na stranu irónie a sebairónie, karikatúry, skeču. Hľadanie intelektom, občas až exaltovanou emocionalitou a vášnivosťou na pozadí eufórie z objavovanej telesnosti a zmyslovosti, ale aj na pozadí smútkov z poznania, že nejestvujú nulté body opakovateľných počiatkov, ani pevné stredy, okolo ktorých možno ovíjať záchranné laná, že nič neostáva nemenné a imúnne voči času, rozpadu, že vzťahy sa rodia a odumierajú, že sny starnú tak, ako starnú avantgardy pohlcované rodinnými piknikmi, reklamami, kariérami...

Zdanlivo abstraktné hľadania votkané do zdanlivo abstraktných dialógov prednášaných zdanlivo abstraktnými postavami sú v skutočnosti veľmi konkrétne, situované do našej doby a do nášho prostredia, predovšetkým do bratislavských ulíc a uličiek. Pocit dôvernej známosti však spočíva najmä v tom, že toho, o čom píše Hrubaničová, čo tak úporne hľadá, sa dotýkame neraz aj vo svojich vlastných hľadaniach.

Tieto texty sú, samozrejme, aj o inom ako o jazyku, hovoria napríklad o pocitoch blízkosti a cudzosti, o stretnutiach a rozchodoch, o duši a o tele (milujúcom a milovanom, prípadne nemilovanom), o dorozumievaní (a občasnom porozumení), o čomsi takom ako dobrý, zmysluplný (dokonca kedy-tedy aj šťastný) život, hovoria o tom vážne aj nevážne, úsmevne, ironicky, satiricky, a nakoniec predsa len so zastretou vážnosťou… A, samozrejme, tieto texty sa dajú čítať aj celkom inak, ako som ich čítala ja, cez štrbinky v nich možno nazerať do bytia inak.

Etela Farkašová

Vilma Jamnická – Marika Studeničová: Muž môjho života

Bratislava, Ikar 2007

Kniha ***Muž môjho života*** je vyznaním herečky, „veľkej herečky neveľkých úloh“, ako sa o nej vyjadrila súdobá kritika, astrologičky, ale predovšetkým milujúcej ženy, ktorá spomína na svoj život s Jánom Jamnickým, významnou postavou slovenského divadelného umenia. Aj touto spoveďou potvrdzuje svoju nesmiernu lásku až za hrob k svojmu Janovi, Janíčkovi či Dr. Jamnickému, ktorej tému nastolila už v knihe ***Letá a zimy s Jánom Jamnickým*** (1985), ako aj v ***Elixíre môjho života*** (2005).

Z každého slova dnes už 101-ročnej Vilmy Jamnickej priam sála oddanosť a silné emócie: *„Jano ma nieže očaril, on mi skutočne učaroval. Bol ozajstný hypnotizér. Naša láska je dodnes postavená na piedestáli...“*. Muž jej života jej bol doslova božstvom: *„Bolo to hrozné, no ja som všetko, čo urobil, pokladala za sväté. Až neuveriteľne som ho zbožňovala!... Bola som ním opantaná a som opantaná dodnes.“*

Už v prvej zo spomínaných kníh napísala, že ich vzťah bol *„trýznivý, až to hraničilo so šialenstvom“*, pričom ju súčasne manžel *„fascinoval a magnetizoval“*. Očaril ju do takej miery, že absolútne oddaná pokorne znášala v tom zvláštnom, rozporuplnom manželstve všetky jeho vrtochy: žiarlivosť, izoláciu od sveta, dominanciu: *„Môj život závisel od vôle toho človeka. Ubíjaná Janovou kritikou ako fackovací panák, cvičiaca sa len vo vernosti a oddanosti až do najnemožnejšej krajnosti, naučila som sa mlčať a robiť duchovné cvičenia.“* Milovala ho oddane, úprimne, dobrovoľne pristúpila na jeho podmienky, ktoré ani nemusel vysloviť: *„Od prvej chvíle som vycítila, čo odo mňa žiada, a konala som tak, ako chcel. To ani neboli nejaké požiadavky z jeho strany, to bola výchova.“* Stal sa neoddeliteľnou súčasťou jej života a ani jeho odchod od nej, dokonca ani jeho smrť na tom nič nezmenili: *„Prežila som s ním kus života. A aj keď zomrel, akoby bol ustavične tu, niekde okolo mňa, motá sa pri mne, akoby ani nebol odišiel.“*

Touto najúprimnejšou spoveďou, ktorá nepozná žiadne tabu, splnila Vilma Jamnická svoje predsavzatie: nastavila zrkadlo láske, ktorú zažila. *„To som dlžná môjmu Janíčkovi. A predovšetkým sebe. Aby som odišla spokojná.“*

Rovnako ako knihu ***Elixír môjho života*** aj knihu ***Muž môjho života*** napísala na základe výpovedí a spomienok Vilmy Jamnickej Marika Studeničová

Michaela Geisbacherová

Vysoká hra s pravdou

Dominik Dán: Červený kapitán, Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007

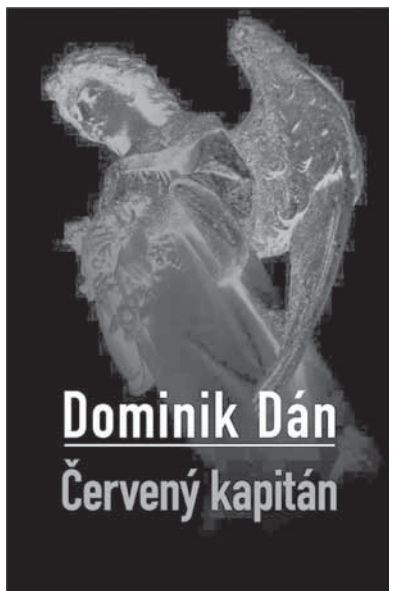

Pred niekoľkými týždňami prenikla na slovenskú verejnosť správa, že Ústav pamäti národa predložil Generálnej prokuratúre SR na prešetrenie štyri prípady, v ktorých je hlavným podozrivým bývalá Štátna tajná bezpečnosť. Jeden z prípadov je vražda katolíckeho kňaza Štefana Poláka. Jeho telo našli beštiálne umučené na jeho fare v Borovciach pri Piešťanoch v roku 1987. To je realita.

Dva roky predtým je do hrobu na cintoríne v Našom Meste uložené telo kostolníka Karola Kloknera. S klincom v hlave. To je fikcia. Podľa Dána. Keby nebolo hlúpej náhody, smrť kostolníka by zostala neobjasnená. Namiesto toho však detektív Richard Krauz a jeho kolega Edo Burger majú o program na najbližšie týždne postarané. Riešiť sedem rokov starý prípad nie je slasť, obzvlášť ak máte za sebou jeden a pol roka trvajúci lov na Beštiu, masového vraha žien. Krauzerovi a Burgerovi by však ani vo sne nenapadlo, kam až povedú nitky tejto „zabudnutej vraždy“. Všetko totiž nasvedčuje, že v nej majú prsty „eštébáci“, najobávanejšie zložky bezpečnosti z obdobia komunizmu. Ale prečo Klokner? A kto stojí za tajomnou organizáciou, ktorá striehne na každý ich krok?

Krauz a Burger musia byť obozretní, lebo súper ich metódy dokonale pozná. Rovnako ako ten, kto ich oboch stvoril za počítačovou klávesnicou. Dominik Dán vie o bezpečnostných zložkách viac ako ktokoľvek z nás. Môže si preto pod rúškom fikcie dovoliť bez rešpektu štuchnúť do osieho hniezda, ako to už urobil v predošlých knihách – v tejto je až priveľa pravdy.

Dominik Dán v ***Červenom kapitánovi*** zaradil spiatočku. Chronologicky. Vrátil oddelenie vrážd Nášho Mesta do porevolučnej éry analógových Zenitov, písania hlásení cez „kopirák“ a otlčených služobných žigulákov. Ani raz však jeho hrdinovia nehrali takú vysokú hru!

Doteraz nebol pred tvár spravodlivosti postavený jediný komunistický zločinec. Zväzky Štátnej bezpečnosti ukrývajú informácie o agentoch, donášačoch a udavačoch. Ich mená postupne vychádzajú na povrch, ale niektoré tajomstvá zostanú tajomstvami. O jednom z nich je aj táto kniha. V rozhovore pre Knižnú revue uviedol autor pri otázke týkajúcej sa ***Červeného kapitána***: *„Bojím sa iba jedného..., že niektorí neuveria.“* Môžete si byť istí, že po prečítaní pochopíte, čo mal na mysli.

Vladimír Radosa

Prvá beletria o Hlinkovi

Anton Lauček: Andrej, Ružomberok, Tesfo 2007

Černovský rodák Anton Lauček sa svojou historickou novelou pokúša dať odpoveď na otázky okolo osobnosti Andreja Hlinku a o jeho vnímaní súčasnosťou. Kniha je vôbec prvým beletristickým spracovaním jeho života. Zaoberá sa detstvom a študentskými rokmi – Hlinka tu nevystupuje ako národný hrdina. Autor zachytáva mladého Ondráša bojujúceho proti maďarizácii, ktorá mu nedovoľuje otvorene vyslovovať vlastné názory. V otázkach slovenčiny a slovenskej literatúry potreboval mladý Andrej pomoc. Knihy od slovenských spisovateľov boli zakázané, na gymnáziách sa učili najmä maďarskí autori. Mladý človek nemal šancu získať slovenské texty. V čase, keď aj Andrej navštevuje gymnázium v Ružomberku, prichádza do jeho života Karol Krčméry, ktorý v ňom prehlbuje lásku k slovenčine a slovenským knihám. Okrem slovenčiny sa Andrej pasuje aj s finančnou otázkou. Po smrti otca sa všetko ešte zhoršuje. V tom čase sa o výdavky na Andrejove štúdiá starajú jeho starší súrodenci, ktorým sa zo všetkých síl snaží pomôcť mama. Práve ona dostáva hneď po Andrejovi v novele najviac priestoru. Anton Lauček pomocou nej zobrazuje celý slovenský ľud. Jeho usilovnosť, snaživosť, tvrdohlavosť, nezlomnosť, ale najmä láskavosť, ktoré si chránia silou a hrdosťou.

Hlinkova matka bojovala s bolesťami, únavou aj vekom, až kým si nebola istá, že jej syn doštuduje. Keď zomrela, bol Hlinka na duchovných cvičeniach pred kňazskou vysviackou. Skutočnosť, že jej nemohol ísť ani na pohreb, ešte prehĺbila jeho smútok: *„Jóbovu zvesť mu oznámil exercitátor. Čo si vtedy mládenec v tichu svojej cely vytrpel, vedel iba on sám...“*

Popri opise postáv sa Anton Lauček zameral najmä na prostredie. Dielo venoval viac-menej Ružomberčanom, a preto sa neostýchal využiť detailný opis jednotlivých lokalít, najmä Černovej. Nevychádza len z historických faktov, ale aj z vlastného prežívania miestneho koloritu. K jeho vykresleniu Lauček pridáva tradície aj dobové výrazy, archaizmy a pranostiky. Na priblíženie a zatraktívnenie novely využíva prvky magického realizmu – najmä úvodná časť je ním silne zasiahnutá – dáva jej to hlboko tajomný rozmer.

Veronika Folentová

Pekne pozývam

Gustáv Murín: Návod na manželstvo, Bratislava, Ikar 2007

Každý veľmi dobre vie, že predaj knihy sa začína titulom. Čím je zaujímavejší a stráviteľnejší, tým viac čitateľov si ju obľúbi. A vlastne, je to v poriadku, navyše to vôbec neznamená, že v takej knihe okrem názvu s VEĽKOU témou nič nenájdeme. Spisovateľ naturelom a vedec zamestnaním, Gustáv Murín, v tom má jasno: po ***Abecede sexu a erotiky*** (Ikar, 2005) aktuálne prezentuje ***Návod na manželstvo***. Knižky spolu súvisia tesnejšie než dvojica v polohe Zamilované lastovičky – žánrovo ide o zábavné eseje, v ktorých sa vedecké poznatky a zistenia z oblasti biológie, etiky, psychológie, antropológie, sexuológie i matrimoniológie kombinujú so schopnosťou originálnej rozprávačskej a výkladovej dikcie okorenenej osobnou skúsenosťou. Atmosféra esejí je prirodzene pestrá striedaním slohových postupov, resp. útvarov, a Murínových subjektových rol. Inými slovami, nájdeme tu prednášku aj vtip, sentenciu aj príbeh, úvahu či klebietku; autor tu vystupuje ako vedec, manžel, rodič, zabávač, terapeut, kamarát, chlap od stola i žena v zástere atď. Takáto konštelácia podávaná s chuťou a šarmom môže v čitateľoch zaihrať na stupnici úsmevu od myknutia kútikom až po rehot, no pritom si autor udržiava diskrétnosť. Podstatnou vrstvou v textovej stratégii sa stáva citovanie a parafrázovanie, u Murína typické a často produktívne; niekto by však mohol mať výhrady k opakujúcim sa pasážam – aj v tomto zmysle sú obe spomenuté knižky k sebe dosť natesno. Odcitujme si jeden rozkošný prípad, ktorý si Murín prevzal sám od seba a ktorý stvoril reformátor Martin Luther: *„Dvakrát v týždni svoju paniu / pozvi pekne k milovaniu: / stoštyrikrát v ročnej dobe / neuškodí jej ni tebe...“* Predtým než začnete s výpočtom, ak, samozrejme, je ešte čo počítať, chcem len upozorniť spolu s Murínom, že nejde ani tak o frekvenciu, ako o *pekné pozvanie*. Darmo, takýchto klenotov je ako šafranu, čím sa autorské textové gesto s opakovaním vlastne ospravedlňuje. ***Návod na manželstvo*** je, to treba v danom kontexte vyzdvihnúť, kompozične i graficky dynamickejšou knihou oproti ***Abecede...***

Uvedené hodnotenie viac-menej zohľadňuje postoj mierne primrznutého recenzenta, čo v tomto prípade zaiste neznamená to najsprávnejšie čítanie – rovnako vedľa vyznieva aj čítanie mentorské a feministické! Kniha Gustáva Murína má predsa iskru a číta sa emotívne, uvoľnene – slová názvu neodzrkadľujú autorovo rozhodnutie riešiť planetárny problém, znamenajú jednoduchú i vedecky dokázanú pravdu, že manželstvo je z možných spôsobov súžitia tým najnormálnejším, hoci, predstavte si, najväčší rozsah má kapitola *Manželská kríza*... A možno práve preto! Knihu odporúčam hocikedy, výborne je partnerské čítanie a ešte lepšie čítanie stoštyrikrát ročne pred alebo po, podľa nálady, ale vždy s pekným pozvaním.

Radoslav Matejov

CITUJEME ...

„Áno, naše lásky, aj tie umelecké, patria k ohrozeným druhom nášho vnútorného sveta, a preto ich musíme chrániť a rozvíjať a nevydávať ich napospas ani vládnucim konvenciám, ani spoločenskému vkusu a najmä nie takzvanému ‚zdravému rozumu´, ktorý nás jednostaj nabáda, aby sme v mene racionality a logického myslenia, ale aj v mene morálky a náboženských zásad obmedzovali a potláčali v sebe všetko mimoracionálne – svoje vrodené sklony, záľuby, citové dispozície a schopnosti, nálady a vášne, tie utajené poklady, ktoré sú základom a trvalým zdrojom našej individuality ľudskej aj básnickej autenticity – a tvorivosti.“

Albert Marenčin: Dezertéri alebo ľudský faktor, Bratislava, A. Marenčin – Vydavateľstvo PT 2007

Ozval sa... básnik

Jaroslav Rezník: Tajomstvo priamky, Martin, Vydavateľstvo Matice slovenskej 2007

Jaroslav Rezník sa ozval piatou básnickou zbierkou. Jeho pomerne rozsiahle dielo popri poézii predstavuje šesť scenárov televíznych filmov, tri knihy pre deti, päť bábkových hier i rozsiahlu literárnohistorickú monografiu ***Túry do literatúry*** (Vydavateľstvo Slovart, 2001).

V novej zbierke sa predstavuje ako osobnosť so svojským videním sveta a vyzretou poetikou, ktorá evokuje poetiku konkretistov, ale aj Mikuláša Kováča a nechýba ani smrekovská téma. Voľný verš strieda s rýmovaným, pričom uprednostňuje rytmickú plynulosť. Nad všetkým dominuje metafora: *„Utri si ruky do šumenia stromov / a nespomínaj nárek trávy.“*

Knihu autor rozdelil do troch častí. Jeho poézia vychádza z vrúcneho a láskyplného vzťahu k Slovensku. V prvej časti (*Praživnosť*) sa s vďačnosťou vyrovnáva s osobnosťami i drobnosťami, ktoré vstúpili do jeho života, obohatili ho a formovali, či už svojím dielom (Štefan Krčméry, Jesenin), alebo dielom aj priamym kontaktom (T. H. Florin, J. Mokoš, P. Jaroš, M. Vlnová), popri blízkych z rodinného kruhu (stará mama, vnučka i práve narodený vnúčik) a so všetkým, čo ho formovalo (rodisko Lisková, starý učiteľ a mať). Báseň *Mať* sa vymyká z prvej časti, charakterom patrí do tretej, je založená na hre s homonymiou: mať – vlastniť, mať – matka a mať – vlasť. Autor v nej kriticky pomenúva vlastnícke túžby súčasného človeka.

Druhá časť *Až keď sa vrátim, zatvor dvere* už názvom napovedá, že pôjde o lyriku plnú metafor, typickú pre J. Rezníka. Nachádzame tu verše nehy, prajnosti, lásky a pokory pred drobnosťami tohto sveta. Básnik nám ich približuje, ozvláštňuje, skrášľuje a poľudšťuje niekedy drsný svet. Veď najmä o tom je lyrika obyčajného kľúča od zámky metaforicky spájaného s nedočkavosťou ľudskej túžby po láske, ktorá aj v zrelom veku má svoje čaro: *„Keď stŕpnu moje živé ruky / a skamenejú v dotyku, / nech tvoje ústa ako luky / vystrelia šípom výkriku. // Nech letí so mnou v modrom šere, /nech sa ťa, Báseň, naučím...! / Až keď sa vrátim, zatvor dvere / a prehltni má v náručí!“*.

V tretej časti (*Básne na hore*) sa básnik predstavuje celkom po novom. V doterajšej poézii nachádzame skôr hlboký citový vzťah k Slovensku, ospevované pozitíva – v tejto časti zaznieva razantný kritický tón na adresu Slovenska a jeho súčasnú generáciu. Týmito básňami sa vracia do našej poézie aj spoločenská funkcia.

Autor v nich prehovoril vážnym slovom k nášmu nie práve radostnému, vraj slobodnému dnešku a... varuje! Básnická zbierka Jaroslava Rezníka ***Tajomstvo priamky*** je o pokrivení paragrafov zákonov, o vzťahoch medzi ľuďmi a... o ich narovnávaní na škripcoch metafory veršov.

Viktor Timura

Poviedky o dnešnom svete

Helena Dvořáková: Plaché rozkoše. Trinásť poviedok o záhadách a láske, Budmerice 2007

Nová knižka poviedok slovenskej spisovateľky a publicistky Heleny Dvořákovej je zvonka tak trochu ladená do retroštýlu. Retroštýl evokuje obálka – dôvtipná grafická úprava vyvolá spomienku na známe knižné ilustrácie Josefa Čapka. K retru odkazuje žltkastý hrubý papier, aj fotografie vo vnútri. No trinásť krátkych poviedok odzrkadľuje dnešný život. Väčšina príbehov sa deje v Bratislave, slovami ktorejsi z ženských postáv v knihe – *„v pomerne nudnom meste, kde normou bola konvencia“*.

Z poviedok čerpajúcich zo súčasnosti tiež chvíľami zavanie nostalgická túžba po inej, už neexistujúcej Bratislave, obývanej milými ženami a galantnými mužmi. Bol to život v istom zmysle meštiacky, ale aj bohémsky a kultúrny, a určite humánnejší než ten dnešný. Dvořáková opisuje svoj svet, podáva ho ako dôverne známy priestor, jeho intímnosť vie vyjadriť výstižnými, s ľahkosťou vyslovenými slovami. Ženská pozorovateľka má s jemnou presnosťou odpozorované životné situácie, najmä z mužsko-ženských vzťahov. Jej hrdinky nie sú frustrované, ani priveľmi komplikované, sú to ženy veľmi ženské, chodia po svete s otvorenými očami i ušami, s čuchom, hmatom a veľkou chuťou. Majú rady svojich mužov, ich telá, ale i svoje telo, vedia vychutnávať rozkoše života, teší ich žiť. Zavše ich zaskočí, keď veci nefungujú tak, ako si predstavujú. Vtedy zväčša obvinia samy seba z čudáctva. Témy niektorých poviedok sú aktuálne, až pálčivé. Autorka si však nekládla za úlohu podrobiť ich hlbším analýzam, buduje na novinársky rýchlom postrehu, ktorým závažnosť problému zachytí. Takto sa dotkla otázky bulvarizácie médií a žurnalistického „hyenizmu“ (*Malý dámsky horor*), kde sa mladá fotografka v honbe za senzáciou vyberie fotiť cigánsky pohreb. Fotografka nakoniec doplatí na vlastnú ľahkovážnosť. Niekoľko textov vychádza z umeleckého či intelektuálneho prostredia a do krátkych príbehov vstupujú herci a herečky, režisér, výtvarníci, starý estét (*Dvaja kripli v raji*, *Na vlastnej dráme*, *Zápas s utkvelou predstavou*, *Duša odetá samotou*). Vtipná je poviedka *Zahodená šanca* zaradená na koniec knihy, kde mladá žena vlastnou vinou príde o vzácny škapuliar, ktorým nie je nič menšie, než vlastnoručne nakreslený obrázok priateľovho prirodzenia. Knižka Heleny Dvořákovej nie je moralizátorská, no prináša poučenie i ľahké pousmiatie nad skúškami života, a to nám dnes chýba.

Eva Maliti

Knihy v predaji

0 VŠEOBECNOSTI

00 Bibliografické katalógy. Knihovníctvo. Dokumentácia

1000 dobrých kníh. Zost. Š. Kolivoško, J. Amrichová
Košice, Verejná knižnica J. Bocatia 2007. 1. vyd. 266 s. Viaz.
Zoznam odporúčaných kníh pre dospelých s predmetovým a názvovým registrom.
ISBN 978-80-88687-25-2

1 FILOZOFIA

18 Aforizmy. Citáty. Zrnká múdrosti

GAĽA, Milan
Aforizmy
Prešov, Slniečkovo 2007. 1. vyd. 93 s. Brož.
Zbierka aforizmov autora (1953).
ISBN 978-80-89314-02-7

Mačky. Z angl. orig. prel. Daniela Marsinová. Zost. Helen Exley
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. Nestr. Edícia Knihy pre každého / Darčekové knihy. Viaz.
Darčeková miniatúrna publikácia s puzdrom obsahuje citáty o mačkách.
ISBN 978-80-8085-320-4

Myšlienky zenu. Z angl. orig. prel. Zora Jasná. Zost. Helen Exley
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. Nestr. Edícia Knihy pre každého / Darčekové knihy. Viaz.
Darčeková kniha miniatúrneho formátu s puzdrom obsahuje hĺbavé myšlienky zenovej filozofie.
ISBN 978-80-8085-426-3

Psy. Z angl. orig. prel. Daniela Marsinová. Zost. Helen Exley
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. Nestr. Edícia Knihy pre každého / Darčekové knihy. Viaz.
Miniatúrna darčeková kniha s puzdrom obsahuje citáty o psoch.
ISBN 978-80-8085-321-1

Úžasnej sestre. Z angl. orig. prel. Zora Jasná. Zost. Helen Exley
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. Nestr. Edícia Knihy pre každého / Darčekové knihy. Viaz.
Darčeková kniha miniatúrneho formátu s puzdrom obsahuje 194 citátov o sesterskej láske.
ISBN 978-80-8085-425-6

2 NÁBOŽENSTVO. DUCHOVNOSŤ

20 Kresťanské náboženstvá

Evanjelický spevník
Liptovský Mikuláš, TRANOSCIUS 2007. 3. vyd. 731 s. Viaz.
Spevník.
ISBN 978-80-7140-274-9

GOFORTHOVÁ, Rosalinda
Tu som, pošli ma. Z angl. orig. prel. M. Kurucová
Bratislava, Slovenské evanjelizačné stredisko pre masmédiá pri Evanjelickej a. v. cirkvi 2007. 1. vyd. 164 s. Brož.
Príbeh misionára, ktorý pôsobil v Číne.
ISBN 978-80-88863-43-4

HAJDUK, Andrej
Ježiš Nazaretský
Liptovský Mikuláš, TRANOSCIUS 2007. 1. vyd. 212 s. Brož.
Životopis.
ISBN 978-80-7140-285-5

Kresťan v uniforme
Bratislava, Ordinariát Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov SR 2007. 1. vyd. 414 s. Brož.
Modlitebná knižka pre príslušníkov ozbrojených síl a zborov SR.
ISBN 978-80-89261-12-3

LYKO, Miroslav
Cesta k prameňom
Ochodnica, Rímsko-katolícky farský úrad 2007. 1. vyd. 58 s. Brož.
Príspevok k dejinám rímskokatolíckej farnosti Ochodnica.
ISBN 978-80-969743-4-4

MEYER, Joyce
Řekni jim, že je miluji. Z angl. orig. prel. do češtiny D. Dankó
Bratislava, SLOAM 2007. 1. vyd. 55 s. Brož.
Nový pohľad na pochopenie Božej lásky.
ISBN 978-80-969825-1-6

Prečítajte Bibliu za rok
Stará Ľubovňa, Kumran 2007. 1. vyd. Nestr. Brož.
Ročný plán čítania Svätého písma.
ISBN 978-80-969835-0-6

SHELDON, Charles
V jeho šľapajach. Z angl. orig. prel. G. Borošová
Bratislava, Slovenské evanjelizačné stredisko pre masmédiá pri Evanjelickej a. v. cirkvi 2007. 1. vyd. 287 s. Brož.
Odkaz reverenda Sheldona o nasledovaní Ježiša Krista v každej situácii života.
ISBN 978-80-88863-42-7

100-minútová Biblia. Z angl. orig. prel. J. Straková. Zost. M. Hinton
Liptovský Mikuláš, TRANOSCIUS 2007. 1. vyd. 113 s. Brož.
Skrátená Biblia poskytuje ucelený obraz o biblických dejoch.
ISBN 978-80-7140-279-4

3 SPOLOČENSKÉ VEDY

30 Sociológia. Súčasná spoločnosť. Demografia

Centrum kariérneho poradenstva. Zost. A. Ňachajová
Prešov, Vydavateľstvo Rokus 2007. 1. vyd. 29 s. Brož.
Informačný bulletin o projekte Centrum kariérneho poradenstva.
ISBN 978-80-89055-72-2

301 Národnostná politika. Národnostné menšiny

LAMPL, Zsuzsanna
Magyarnak lenni
Šamorín, Fórum inštitút pre výskum menšín 2007. 1. vyd. 183 s. Viaz.
Hodnotové orientácie slovenských Maďarov.
ISBN 978-80-89249-15-2

32 Politika

PEŠOUT, Ivan – TOKÁR, Ľubomír – NICOLINI, Mário
Pozícia Slovenska v transatlantických vzťahoch 2007
Bratislava, Ministerstvo obrany SR 2007. 1. vyd. 104 s. Brož.
Mapovanie rozdielnych scenárov vývoja transatlantických vzťahov.
ISBN 978-80-89261-13-0

34 Právo. Legislatíva

MACOVEI, Monika
Právo na slobodu prejavu. Z angl. orig. prel. K. Majerská
Bratislava, Informačná kancelária Rady Európy 2007. 1. vyd. 64 s. Brož.
Príručka ľudských práv.
ISBN 978-80-89141-13-5

36 Sociálna starostlivosť a dobročinnosť. Sociálne poistenie

Inovatívne prístupy k problematike environmentálnej výchovy. Zost. D. Fazekašová, P. Manko
Prešov, Agentúra regionálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja 2007. 1. vyd. 159 s. Brož.
Publikácia prináša modernizáciu výučby environmentálnej výchovy na školách.
ISBN 978-80-89055-73-9

37 Pedagogika. Školstvo. Veda

Analyticko-prognostické štúdie o regionálnom školstve SR 2007. Zost. M. Beňo, Ľ. Šimčáková
Bratislava, Ústav informácií a prognóz školstva 2007. 1. vyd. 266 s. Brož.
Súbor štúdií o regionálnom školstve v SR.
ISBN 978-80-7098-458-1

BALOGHOVÁ-MAYEROVÁ, Innet – MARCINEK, Štefan
100. výročie budovy Gymnázia Ľudovíta Štúra v Trenčíne
Trenčín, Gymnázium Ľ. Štúra 2007. 1. vyd. 32 s. Brož.
Dejiny budovy, modernizácia, rekonštrukcia.
ISBN 978-80-969842-6-8

Detská univerzita aj pre dospelých
Bratislava, PEREX 2007. 1. vyd. 101 s. Viaz.
5. ročník Detskej Univerzity Komenského.
ISBN 978-80-969807-0-3

ĎURAJKOVÁ, Daniela – VAGOVÁ, Dáša
Multikultúrna výchova, áno, alebo nie?
Bratislava, Metodicko-pedagogické centrum Bratislava 2007. 1. vyd. s.
Metodický materiál pre pedagógov.
ISBN 978-80-7164-434-7

LADÁNYIOVÁ, Eva
Čitateľská gramotnosť žiakov 4. ročníka ZŠ
Bratislava, Štátny pedagogický ústav 2007. 1. vyd. 44 s. Brož.
Národná správa zo štúdie PIRLS 2006.
ISBN 978-80-89225-38-5

Návrh kurikulárnej transformácie predmetu slovenský jazyk a literatúra
Bratislava, Štátny pedagogický ústav 2007. 1. vyd. 183 s. Brož.
Súbor návrhov.
ISBN 978-80-89225-29-3

PISA Slovensko. Zost. P. Koršňáková, J. Kováčová
Bratislava, Štátny pedagogický ústav 2007. 1. vyd. 52 s. Brož.
Národná správa.
ISBN 978-80-89225-37-8

39 Etnológia. Mravy a zvyky. Folklór

HÁLA, Ján
Pod Tatrami
Liptovský Mikuláš, TRANOSCIUS 2007. 3. vyd. 198 s. Viaz.
Obrazovo-textová publikácia o Važci, jeho zvykoch, rečňovankách, piesňach a kresbách J. Hálu.
ISBN 978-80-7140-281-7

KOBLIČEK, Tibor
Ľudové hudobné nástroje
Banská Bystrica, Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici – Literárne a hudobné múzeum 2007. 1. vyd. 135 s. Viaz.
Biografia amatérskeho výtvarníka, ktorý výrazne zasiahol do výroby tradičných ľudových hudobných nástrojov.
ISBN 978-80-85169-93-5

4 JAZYK. JAZYKOVEDA

41 Cudzie jazyky

ABRAHÁMOVÁ, Eva
Deutsch für Jurastudierende mit Glossar
Bratislava, Univerzita Komenského, vydavateľstvo 2007. 1. vyd. 4. dopl. vyd. 170 s. Brož.
Učebnica.
ISBN 978-807160-220-0

URBÁNKOVÁ, Darina
English for Law Students
Bratislava, Univerzita Komenského, vydavateľstvo 2007. 4. preprac. vyd. 397 s. Brož.
Učebnica.
ISBN 978-80-7160-246-0

42 Slovníky

HANES, Igor
Slovensko-taliansky a taliansko-slovenský slovník
Bratislava, TOPAS 2007. 1. vyd. 270 s. Brož.
Vreckový obojstranný prekladový slovník obsahuje výber najpoužívanejších talianskych a slovenských slov.
ISBN 978-80-85353-32-7

HANES, Igor
Taliančina do ruky
Bratislava, TOPAS 2007. 1. vyd. 271 s. Brož.
Vreckový konverzačný slovník obsahuje najčastejšie používané vety a slovné spojenia rozčlenené podľa tém, doplnené krátkymi gramatickými pravidlami.
ISBN 80-85353-30-X

KOTULIAKOVÁ, Tatiana
Slovensko-španielsky a španielsko-slovenský slovník
Bratislava, TOPAS 2007. 1. vyd. 160 s. Brož.
Vreckový slovník obsahuje najčastejšie používanú slovnú zásobu.
ISBN 978-80-85353-31-0

KOTULIAKOVÁ, Tatiana
Španielčina do ruky
Bratislava, TOPAS 2007. 1. vyd. 270 s. Brož.
Vreckový konverzačný slovník obsahuje najčastejšie používané vety a slovné spojenia rozčlenené podľa tém, doplnené krátkymi gramatickými pravidlami.
ISBN 80-85353-29-6

TRUP, Ladislav – TALLOVÁ, Eva
Španielsko-slovenský slovník
Bratislava, Jazykové vydavateľstvo Kniha-spoločník 2007. 1. vyd. 1263 s. Viaz.
Prekladový slovník obsahuje vyše 100 tisíc hesiel a 400 tisíc frazeologizmov a slovných spojení, heslá sú farebne zvýraznené.
ISBN 80-88814-48-0

5 EXAKTNÉ VEDY

54 Chémia. Biochémia

Prípravky na ochranu rastlín
Ivanka pri Dunaji, Agrovita 2008. 9. vyd. 114 s. Brož.
Príručka o prípravkoch na ochranu rastlín (chemická ochrana).
ISBN nemá

57 Botanika. Zoológia

LUDWIG, Mario – GEBHARDT, Harald
55 najnebezpečnejších zvierat sveta. Z nem. orig. prel. Emília Činčurová
Bratislava, Fortuna Libri 2007. 1. vyd. 125 s. Viaz.
Obrazovo-textová publikácia o 55 najnebezpečnejších zvieratách sveta z rôznych živočíšnych druhov od cicavcov, cez plazy, obojživelníky, ryby, hmyz až po bezstavovce.
ISBN 978-80-89144-78-5

59 Učebnice

ČERVEŇ, Ivan
Fyzika po kapitolách. Gravitačné pole, hydromechanika
Bratislava, Slovenská technická univerzita 2007. 1. vyd. 51 s. Brož.
Študijný materiál.
ISBN 978-80-227-2667-2

ČERVEŇ, Ivan
Fyzika po kapitolách. Kvantové javy
Bratislava, Slovenská technická univerzita 20027. 1. vyd. 52 s. Brož.
Študijný materiál.
ISBN 978-80-227-2675-7

ŽÚRKOVÁ, Ľudmila – BRESTENSKÁ, Beáta – VYDROVÁ, Mária
Zloženie a štruktúra anorganických látok pre gymnáziá
Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2007. 2. vyd. 127 s. Brož.
Učebnica.
ISBN 978-80-10-01207-7

6 APLIKOVANÉ VEDY

61 Medicína

BÁNOVČIN, Peter – JESEŇÁK, Miloš – ĎURDÍK, Peter
Diagnostika a terapia v pediatrii IX.
Bratislava – Martin, Univerzita Komenského, vydavateľstvo – Jesseniova lekárska fakulta UK 2007. 1. vyd. 211 s. Brož.
Zborník štúdií.
ISBN 978-80-88866-49-7

62 Psychológia. Psychiatria. Psychoanalýza. Sexualita

HASSAN, Steven
Uvoľniť putá. Dať ľuďom silu myslieť za seba. Z angl. orig. prel. P. Pál
Liptovský Mikuláš, TRANOSCIUS 2007. 1. vyd. 342 s. Brož.
Kniha je návodom na prácu so závislými od sekty, prináša praktické ukážky a námety na riešenie.
ISBN 978-80-7140-284-8

ZELINA, Miron – LENÁRT, Mário
Vieme, že...
Bratislava, Oddelenie prevencie kancelárie prezidenta Policajného zboru 2007. 2. dopl. vyd. 84 s. Brož.
Metodická príručka: program boja proti zlu, násiliu, závislostiam, predsudkom, rasizmu a pod.
ISBN nemá

631 Lesníctvo. Poľnohospodárstvo. Poľovníctvo. Rybárstvo. Domáce zvieratá

Pozemkové úpravy na Slovensku II. Zost. P. Repáň
Prešov, Vydavateľstvo Rokus 2007. 1. vyd. 124 s. Brož.
Zborník referátov zo seminára.
ISBN 978-80-89055-76-0

65 Kuchyňa. Potravinárstvo

WACHENDORF, Viola von
Čaj. Z nem. orig. prel. Jana Rajecová
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 96 s. Viaz.
Jedinečná, pekne graficky upravená monografia o čaji, ktorá obsahuje kompletné informácie o dejinách čaju, o pestovaní a spracovaní, o čajových druhoch a odrodách, o účinkoch čaju, a tiež návody na prípravu.
ISBN 978-80-8085-317-4

691 Učebnice

MALACHOVSKÝ, Andrej – MARUŠKOVÁ, Jaroslava
Gastronómia
Banská Štiavnica, Joergesov dom 2007. 1. vyd. 160 s. Brož.
Učebnica.
ISBN 978-80-969828-0-6

SAKÁL, Peter
Strategický manažment v praxi manažéra
Trnava, Tripsoft 2008. 1. vyd. 703 s. Viaz.
Vysokoškolská učebnica.
ISBN 978-80-89291-04-5

STACHO, Ladislav – DUŠINSKÝ, Marián – PLOSKUŇÁK, Anton
Traktory a automobily 2
Bratislava, Príroda 2007. 1. vyd. 252 s. Brož.
Učebnica.
ISBN 978-80-07-01425-1

7 UMENIE. ŠPORT. VOĽNÝ ČAS

73 Maliarstvo. Grafika

Pertu No 7
Nové Zámky, Galéria umenia Nové Zámky 2007. 1. vyd. 21 s. Brož.
Katalóg k výstave P. Bartoša a T. St. Aubyho.
ISBN 978-80-89330-01-0

Pocta Kassákovi
Nové Zámky, Galéria umenia Nové Zámky 2007. 1. vyd. 40 s. Brož.
Katalóg k výstave maliara.
ISBN 978-80-89330-00-3

Vlajkonoš si zobral kartografku. Otis Laubert
Nové Zámky, Galéria umenia Nové Zámky 2007. 1. vyd. Nestr. Brož.
Katalóg k výstave.
ISBN 978-80-968635-9-4

74 Sochárstvo. Figuratívne umenie

Zbierka drevenej plastiky 15. – 19. storočia
Prešov, Šarišská galéria 2007. 1. vyd. 39 s. Brož.
Katalóg k výstave.
ISBN 978-80-85133-34-9

75 Užité umenie. Dekoratívne umenie. Design

CONRAN, Terence
Jak žít v malých prostorách. Z angl. orig. prel. do češtiny Kateřina Cenkerová
Praha, Nakladatelství Slovart 2007. 1. vyd. 223 s. Viaz.
Praktický sprievodca zariaďovaním malých bytových priestorov – obsahuje cenné rady a množstvo fotografií konkrétnych riešení interiérov: dizajn, vybavenie, dekorácia.
ISBN 978-80-7209-925-2

761 Kultúrne pamiatky

LACIKA, Ján
1000 zaujímavostí Slovenka. Úvod Ján Lacika. Foto Ján Lacika, Jozef Lomnický, Karol Demuth, Michal Rengevič, Karol Kállay, Ladislav Sternmüller
Bratislava, Ikar 2008. 1. vyd. 384 s. Viaz.
Atraktívna obrázkovo-textová kniha zachytáva množstvo reprezentatívnych objektov – výtvorov človeka i prírody – a tak vypovedá o Slovensku.
ISBN 978-80-551-1571-9

77 Fotografia. Kinematografia. Audiovízia

GREER, Fergus
Portréty. Hvězdy světové fotografie. Z angl. orig. prel. do češtiny Jana Novotná
Praha, Nakladatelství Slovart 2007. 1. vyd. 176 s. Viaz.
Publikácia obsahuje práce 35 najlepších svetových portrétnych fotografov – fotografie zachytávajú divadelné a filmové hviezdy, členov britskej rodiny a aj ľudí celého sveta. O každom fotografovi je uvedená krátka charakteristika s rozhovorom.
ISBN 978-80-7209-981-8

KEANEY, Magdalene
Móda a reklama. Z angl. orig. prel. do češtiny Marek Postler
Praha, Nakladatelství Slovart 2007. 1. vyd. 176 s. Viaz.
Publikácia rozhovorov s desiatkou svetovo uznávaných módnych a reklamných fotografov s ukážkami ich tvorby – každý z nich sa predstavuje jedinečnou technikou a estetikou.
ISBN 978-80-7209-982-5

Tak bežal čas
Prešov, Šarišská galéria 2007. 1. vyd. 28 s. Brož.
50 rokov galérie na fotografiách.
ISBN 978-80-85133-33-2

79 Šport. Voľný čas

GREXA, Ján – SOUČEK, Ľubomír
Slovensko v znamení piatich kruhov
Bratislava, Slovenský olympijský výbor 2007. 1. vyd. 335 s. Viaz.
Dejiny a súčasnosť olympijského hnutia na Slovensku.
ISBN 978-80-969522-3-6

Materiály z činnosti Slovenskej olympijskej akadémie z rokov 2003 – 2005. Zost. J. Grexa
Bratislava, Slovenský olympijský výbor 2007. 1. vyd. 1 s. Skl. list
Zborník č. 8 – referáty zo seminárov.
ISBN 978-80-969522-4-3

8 LITERATÚRA. BELETRIA

80 Literárne dejiny. Teória. Kritika. Korešpondencia. Súborné dielo a vybrané diela. Biografie a monografie o spisovateľoch

HOCHEL, Igor – ČÚZY, Ladislav – KÁKOŠOVÁ, Zuzana
Slovenská literatúra po roku 1989. Úvod autori
Bratislava, Literárne informačné centrum 2007. 1. vyd. 161 s. Brož.
Literárnohistorická monografia o moderných dejinách našej literatúry z oblasti poézie, prózy a drámy od trojice literárnych vedcov a vysokoškolských pedagógov.
ISBN 978-80-89222-34-6

ŠMATLÁK, Stanislav
Dejiny slovenskej literatúry II. Doslov autor
Bratislava, Literárne informačné centrum 2007. 4. vyd., v LIC 3. vyd. 533 s. Viaz.
Reedícia literárnych dejín významného literárneho vedca (nar. 1925) spracúva našu umeleckú spisbu od 19. storočia po prvú polovicu 20. storočia.
ISBN 978-80-89222-29-2

81 Poézia

KOČÍK, Tibor
Zóna
Bratislava, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2007. 1. vyd. 70 s. Edícia Poézia. Viaz.
Štyri básnické skladby bítnického vyznenia od básnika strednej generácie (nar. 1952).
ISBN 978-80-8061-287-0

REZNÍK, Jaroslav
Tajomstvo priamky. Doslov Tomáš Winkler
Martin, Vydavateľstvo Matice slovenskej 2007. 1. vyd. 119 s. Viaz.
Aktuálna reflexívna zbierka básní o súčasnosti od spisovateľa staršej generácie (nar. 1942).
ISBN 978-80-7090-857-0

83 Román. Novely. Poviedky

CISÁROVÁ, Magdaléna
Marhuľový sad. Ilust. Klára Šmídová
Bratislava, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2007. 1. vyd. 134 s. Viaz.
Debutový poviedkový súbor autorky strednej generácie (nar. 1952) o rôznych ženských osudoch a trápeniach.
ISBN 978-80-8061-282-5

DOSTOJEVSKIJ, Fiodor Michajlovič
Zločin a trest. Z rus. orig. prel. Viera Hegerová
Bratislava, Ikar 2007. V Ikare 1. vyd. 472 s. Edícia Odeon. Viaz.
Psychologicko-detektívny román svetoznámeho ruského spisovateľa (1821-1881) odhaľujúci dušu človeka. Hlavnou postavou románu je študent Raskoľnikov, ktorý zlo pácha v mene dobra.
ISBN 978-80-551-1588-7

HRUBÝ, Ladislav
Tajomstvá hackovských záhrad
Žilina, Knižné centrum 2007. 1. vyd. 102 s. Brož.
Zbierka 52 prozaických príbehov inšpirovaných životom od autora, ktorý ich predkladá ako voľné pokračovanie jeho predchádzajúceho titulu Zázraky pod Kykulou.
ISBN 978-80-8064-301-0

MARENČIN, Albert
Dezertéri alebo ľudský faktor
Bratislava, Albert Marenčin – Vydavateľstvo PT 2007. 1. vyd. 103 s. Edícia Gradiva. Viaz.
Spomienková próza na vojnové časy od známeho básnika a mysliteľa (nar. 1922).
ISBN 978-80-89218-45-5

McEWAN, Ian
Na pláži. Z angl. orig. prel. Katarína Karovičová
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. 1. vyd. 168 s. Edícia MM. Viaz.
Novela súčasného anglického spisovateľa zachytáva svadobnú noc huslistky Florence a absolventa univerzity Edwarda na pozadí 60. rokov minulého storočia.
ISBN 978-80-8085-408-9

PERRY, Thomas
Tajomná žena. Z angl. orig. prel. Vladislav Gális
Bratislava, Slovenský spisovateľ 2008. 1. vyd. 336 s. Edícia Zelená knižnica. Viaz.
Tretí detektívny triler spisovateľa s hlavnou postavou Jane Whitefieldovou, ktorá sa živí hľadaním novej identity ľuďom ohrozeným na živote, tentoraz bojuje aj o svoj život v prostredí drsného kanadsko-amerického pohraničia.
ISBN 978-80-220-1425-0

ROTHMAYEROVÁ, Gabriela
Vtedy na Východe
Bratislava, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2007. 1. vyd. 216 s. Viaz.
Román prozaičky, novinárky a političky, ktorý zachytáva udalosti okolo 17. novembra 1989.
ISBN 978-80-8061-275-7

SMATANOVÁ, Ružena
Vianočné príbehy. Doslov Pavol Stanislav Pius
Bratislava, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2007. 1. vyd. 94 s. Viaz.
Štrnásť malebných príbehov od autorky strednej generácie (nar. 1953).
ISBN 978-80-8061-283-2

TERRY, Mark
Diablove vidly. Z angl. orig. prel. Patrick Frank
Bratislava, Ikar 2007. 1. vyd. 287 s. Viaz.
Apokalyptický triler amerického mikrobiológa o teroristoch, ktorí chcú vírusom vyhubiť našu planétu.
ISBN 978-80-551-1519-1

86 Literatúra pre deti a mládež

Červená čiapočka. Z rus. orig. prel. Iveta Cimprichová. Ilust. E. Smirnova
Bratislava, SLOVART PRINT 2007. 1. vyd. Nestr. Edícia Čítame deťom. Viaz.
Darčekové leporelo s bábikou-červenou čiapočkou. Nevhodné pre deti do 3 rokov.
ISBN 978-80-89242-41-2

KAMOV, F. S. – KURLIANDSKIJ, A. E. – CHAJT, A. I.
No počkaj! Záhradné strašidlo (6. diel). Z rus. orig. prel. Iveta Cimprichová. Ilust. A. Alir
Bratislava, SLOVART PRINT 2007. 1. vyd. 55 s. Viaz.
Knižné spracovanie legendárnych animovaných príbehov o naháňačke vlka so zajacom.
ISBN 978-80-89242-49-8

KAMOV, F. S. – KURLIANDSKIJ, A. E. – CHAJT, A. I.
No počkaj! Ó, sole mio! (5. diel). Z rus. orig. prel. Iveta Cimprichová. Ilust. A. Alir
Bratislava, SLOVART PRINT 2007. 1. vyd. 39 s. Viaz.
Knižné spracovanie legendárnych animovaných príbehov o naháňačke vlka so zajacom.
ISBN 80-89242-28-6

Kde žijú tieto zvieratká? Z poľ. orig. prel. Mariana Mináriková. Ilust. J. Adamus-Ludwikowska
Bratislava, SLOVART PRINT 2007. 1. vyd. Nestr. Viaz.
Leporelo zamerané na spoznanie života zvieratiek.
ISBN 978-80-89242-63-4

Kniha plná rozprávok. Z poľ. orig. prel. Mariana Mináriková
Bratislava, SLOVART PRINT 2007. 1. vyd. 117 s. Viaz.
Výber známych rozprávok.
ISBN 978-80-89242-55-9

KUGLEROVÁ, Zuzana
Rytier a zbrojnoš (2)
Bratislava, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2007. 1. vyd. 222 s. Viaz.
Druhý diel románovej trilógie z obdobia tureckých vojen od spisovateľky strednej generácie (nar. 1955).
ISBN 978-80-8061-277-1

Počítajme spolu! Z poľ. orig. prel. Mariana Mináriková. Ilust. J. Adamus-Ludwikowska
Bratislava, SLOVART PRINT 2007. 1. vyd. Nestr. Viaz.
Leporelo zamerané na počítanie zvieratiek.
ISBN 978-80-89242-67-2

ROWLINGOVÁ, Joanne K.
Harry Potter a Dary smrti 7. Z angl. orig. prel. Oľga Kralovičová
Bratislava, Ikar 2008. 1. vyd. 624 s. Viaz.
Záverečná časť série o obľúbenom čarodejníckom hrdinovi, v ktorej má nájsť a zničiť všetky Voldemortove horcruxy.
ISBN 978-80-551-1640-2

Rozprávky z lesnej krajiny. Z maď. orig. prel. Zlatica Wolfová
Bratislava, SLOVART PRINT 2007. 1. vyd. Nestr. Viaz.
Rozprávkové príbehy o zvieratkách v lese.
ISBN 978-80-89242-58-0

Snehulienka. Z rus. orig. prel. Iveta Cimprichová. Ilust. E. Smirnova
Bratislava, SLOVART PRINT 2007. 1. vyd. Nestr. Edícia Čítame deťom. Viaz.
Darčekové leporelo s bábikou-snehulienkou. Nevhodné pre deti do 3 rokov.
ISBN 978-80-89242-38-2

SWIFT, Jonathan v prerozprávaní Viktora Shatunova
Gulliverove cesty. Gulliver v krajine obrov (2. časť). Z rus. orig. prel. Iveta Cimprichová. Ilust. Viktor Shatunov
Bratislava, SLOVART PRINT 2007. 1. vyd. 80 s. Viaz.
Pokračovanie známych fantazijných príbehov o Gulliverovej ceste (prvý diel: Gulliverove cesty. Gulliver v krajine Liliputánov).
ISBN 978-80-89242-30-6

SWIFT, Jonathan v prerozprávaní Viktora Shatunova
Gulliverove cesty. Gulliver na lietajúcom ostrove (3. časť). Z rus. orig. prel. Iveta Cimprichová. Ilust. Viktor Shatunov
Bratislava, SLOVART PRINT 2007. 1. vyd. 89 s. Viaz.
Pokračovanie známych fantazijných príbehov o Gulliverovej ceste.
ISBN 978-80-89242-59-7

TOMIĆOVCI, Sonja a Stjepan
Vzkriesené srdce. Z chorv. orig. prel. Mária Ševčíková
Trnava, Spolok sv. Vojtecha 2007. 1. vyd. 110 s. Viaz.
Duchovné príbehy pre deti.
ISBN 978-80-7162-655-8

9 GEOGRAFIA. BIOGRAFIE. DEJINY

92 Biografie. Rodokmene

ČOMAJ, Ján
Návraty Arpáda Račka
Bratislava, Perfekt 2007. 1. vyd. 150 s. Edícia Memoáre. Viaz.
Životopisná kompozícia o jednom z najvýznamnejších súčasných slovenských sochárov. Autor sleduje jeho životné osudy – knihu napísal vo forme sochárovho rozprávania.
ISBN 978-80-8046-384-7

POLÁK, Milan
Mária Kráľovičová – portrét herečky
Bratislava, Perfekt 2007. 1. vyd. 167 s. Viaz.
Monografia o hereckej tvorbe známej herečky, ktorá je už 60 rokov v súbore SND – knihu napísal uznávaný teatrológ.
ISBN 978-80-8046-378-6

994 Zbrane a vojenské telesá (útvary)

DANGL, Vojtech
Bitky a bojiská v našich dejinách 2. Od vzniku stálej armády po prvú svetovú vojnu. Doslov Vojtech Dangl
Bratislava, Perfekt 2007. 1. vyd. 291 s. Edícia Ilustrované dejiny. Viaz.
Pokračovanie populárno-náučnej monografie z roku 2005 (Bitky a bojiská v našich dejinách. Od Samovej ríše po vznik stálej armády), v ktorej jeden zo zakladateľov našej vojenskej historiografie zachytáva ďalšie obdobie slovenskej histórie cez vojnové konflikty, stratégie vojen, zbrane atď.
ISBN 978-80-8046-374-8

SEGEŠ, Vladimír a kol.
Slovensko. Vojenská kronika. Doslov Vladimír Segeš
Bratislava, Perfekt 2007. 1. vyd. 200 s. Viaz.
Encyklopedicky spracované dejiny vojen na našom území od praveku po rok 2006 – autorský tím tvoria špecialisti z Vojenského historického ústavu.
ISBN 978-80-8046-381-6

Adresár vydavateľstiev z Kníh v predaji

Adresár vydavateľstiev

Agentúra regionálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja, Prostějovská 117/A, 080 01 Prešov, tel. 051/7465 381, fax 051/7465 386, e-mail: kusnirova@arrpsk.sk

Agrovita, Nádražná 28, 900 28 Ivanka pri Dunaji, tel. 02/4594 4730-1, fax 02/4594 4733, e-mail: djavor@agrovita.sk

Albert Marenčin – Vydavateľstvo PT, Jelenia 6, 811 05 Bratislava 1, tel./fax 02/5262 3751, e-mail: marencin@nextra.sk

Fórum inštitút pre výskum menšín, P.O. Box 52, Parková 4, 931 01 Šamorín, e-mail: forum@foruminst.sk

Fortuna Libri, Zadunajská cesta 8, 851 01 Bratislava, tel. 02/6820 47 00, fax 02/6820 47 29, e-mail: fortuna@fortuna.sk

Galéria umenia Nové Zámky, Björnsonova 1, 940 54 Nové Zámky, tel. 035/640 84 40, fax 035/640 02 39, e-mail: galerianz@galerianz.sk

Gymnázium Ľ.Štúra, 1. mája č.2, 911 35 Trenčín, tel. 032/743 44 22, fax 032/743 64 97, e-mail: gls.tn@glstn.sk

Ikar, Kukuričná 13, 831 03 Bratislava 3, tel. 02/ 49 104 307-308, fax 02/ 49 104 350, e-mail: ikar@ikar.sk

Jazykové vydavateľstvo Knihaspoločník, Belinského 18, 851 01 Bratislava, tel./fax 02/62523471-2, e-mail: knihaspolocnik@knihaspolocnik.sk

Jesseniova lekárska fakulta UK, Záborského 2, 036 45 Martin, tel. 033/4133 305, fax 033/4136 332

Joergesov dom, Drieňová 12, 969 16 Banská Štiavnica, e-mail: office@joergesovdom.sk

Knižné centrum, Predmestská 51, 010 01 Žilina, tel. 041/7232 610, fax 041/7234 106

Kumran, Mýtna 62, 064 01 Stará Ľubovňa, tel. 0907 452 706, e-mail: kumran@kumran.sk

Literárne informačné centrum, Nám. SNP 12, 812 24 Bratislava, tel. 02/5292 0271, 5921 4160, fax 02/5296 4567, e-mail: distribution@litcentrum.sk

Metodicko-pedagogické centrum Bratislava, Tomášikova 4, P.O. BOX 14, 820 09 Bratislava, tel. 02/4820 9411, e-mail: zeman@mctba.sk

Ministerstvo obrany SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, tel. 02/4425 0320

Oddelenie prevencie kancelárie prezidenta Policajného zboru, Račianska 45, 812 72 Bratislava, tel. 09610 50029, fax 09610 59069, e-mail: bodocky@minv.sk

Ordinariát Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov SR, Ministerstvo obrany SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, tel. 0960/313 416, fax 0960/312 193, e-mail: tibor.ujlacky@mil.sk

PEREX, Pribinova 25, 810 11 Bratislava, tel. 02/5063 4396, fax 02/5063 4721

Perfekt, Karpatská 7, 811 05 Bratislava, tel. 02/5249 9783-5, fax 02/52499 788, e-mail: knihy@perfekt.sk, sekretariat@perfekt.sk

Príroda, Koceľova 17, 821 08 Bratislava 2, tel. 02/5556 6176, 0908 757 160, fax 02/5542 5160, e-mail: priroda@priroda.sk

Slniečkovo, Občianske združenie, Levočská 9, 080 99 Prešov, tel. 051/7733 009

SLOVART PRINT, Pekná cesta 6, 834 03 Bratislava 3 – Nové Mesto, tel. 02/4488 1035, fax 02/4488 1022, e-mail: slovartprint@slovartprint.sk

Slovenská technická univerzita, Nám. Slobody 17, 812 43 Bratislava, tel. 02/5729 4111, 02/5729 4110

Slovenský spisovateľ, Vajnorská 128, 832 92 Bratislava 12, tel. 02/4445 3041, e-mail: slovenskyspisovatel@slovenskyspisovatel.sk

Slovenské evanjelizačné stredisko pre masmédiá pri Evanjelickej a. v. cirkvi, P.O. Box 104, 814 99 Bratislava, tel./fax 02/5332 861

Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá, Sasinkova 5, 815 19 Bratislava, tel. 02/5556 4293, fax 02/5542 5714, e-mail: market@mlade-leta.sk

Spolok sv. Vojtecha , Radlinského 5, 917 01 Trnava, tel./fax 033/ 5907711, 033/5907760, e-mail: ssv@ssv.sk

Šarišská galéria, Hlavná 51, 080 01 Prešov, tel. 051/7725 423, 7734 038, e-mail: sg.po@stonline.sk, sg.po@centrum.sk

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici – Literárne a hudobné múzeum, Lazovná 9, 975 58 Banská Bystrica, tel./fax 048/41 55 023, e-mail: lhmbb@svkbb.sk

Štátny pedagogický ústav, Pluhová 8, 830 00 Bratislava, tel. 02/4425 5853

TOPAS, Damborského 6, 841 01 Bratislava, tel. 02/5296 2430

TRANOSCIUS, Tranovského 1, 031 80 Liptovský Mikuláš, tel. 044/5523 070, 5526 343, fax 044/552 30 70, 044/552 22 06, e-mail: mail@tranoscius.sk

Tripsoft, Paulínska 20, 917 01 Trnava, tel. 033/5514 562, fax 033/5514 562, e-mail: tripsoft@tripsoft.sk

Univerzita Komenského, vydavateľstvo, Šafárikovo nám. 6, 818 06 Bratislava, tel. 02/5924 4111, 5293 1830

Ústav informácií a prognóz školstva, Staré grunty 52, 842 44 Bratislava, tel. 02/6542 5166, fax 02/6542 6180

Vydavateľstvo Matice slovenskej, Mudroňova 1, 036 52 Martin, tel. 043/4220 692, fax 043/4307 243, e-mail: vms@vydavatel.sk

Vydavateľstvo Rokus, Sabinovská 55, 080 01 Prešov, tel./fax 051/ 7710 411, e-mail: rokus@rokus.sk

Vydavateľstvo Slovart, Poštový priečinok 70, Bojnická 10, 830 00 Bratislava 3, tel. 02/4920 1800, fax 02/4920 1899, e-mail: pobox@slovart.sk

Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, Laurinská 2, 814 99 Bratislava, tel./fax 02/5443 2671, e-mail: vsss@stonline.sk

Marek Krajewski: Smrť v Breslau

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007
Preklad Tomáš Horváth

Poľský autor Marek Krajewski (1966) je na slovenskom knižnom trhu nováčikom. Vydavateľstvo Slovart nedávno vydalo jeho prvú knihu Smrť v Breslau (v Poľsku vyšla v roku 1999). Je to detektívny román a po ňom napísal ešte štyri ďalšie, prepojené miestom deja – mestom Vroclav, a postavou kriminálneho radcu Eberharda Mocka. V tomto roku vyjde vo vydavateľstve Slovart druhá časť série pod názvom Koniec sveta v Breslau. Autor je vzdelaním klasický filológ, do roku 2006 prednášal na vroclavskej univerzite a dnes sa venuje už výlučne spisovateľskému povolaniu. Verný svojim začiatkom dal jednej z hlavných postáv do vienka solídne klasické vzdelanie a vložil jej do úst citáty z diel antických filozofov. Dej zarámoval do relatívne nedávnej povojnovej minulosti. Sám detektívny príbeh sa odohráva v tridsiatych rokoch 20. storočia. Sliezske mesto Breslau, poľský Wroclaw, slovenský Vroclav (napriek všeobecne vžitému úzu je to mužský rod) ležalo vtedy na nemeckom území, ďaleko od pupka nemeckej ríše Berlína. Do beznádejne provinčného mestečka odsúvali príslušníkov gestapa vlastne za trest.
Horúčava leta 1934 rozpálila ulice mesta. Ľudí ničí nielen úmorné teplo, ale aj ochromujúci strach. Nacizmus je na vzostupe, nikto nikomu nemôže dôverovať, vznikajú prvé zoznamy židovských lekárov a obchodníkov. Mužská časť miestnej honorácie sa pokúša zabudnúť na narastajúce problémy v náručí radodajných dievčat vo verejných domoch na predmestí. Nikto však neujde svojmu osudu – kriminálneho radcu Eberharda Mocka dostihne v podobe hrôzyplnej vraždy sedemnásťročnej barónky Marietty von der Malten. Korene nenávisti vedú naozaj hlboko – do sedemstoročnej minulosti. Pri pokuse odhaliť a chytiť jej vraha sa kriminalista čoraz viac zaplieta do nebezpečných politických intríg. Aby vyviazol so zdravou kožou, musí voliť neobvyklé, niekedy i veľmi kruté riešenia.
Vidno, že autor je vo Vroclave doma. Vodí kriminálneho radcu Mocka, jeho pomocníka Anwaldta a s nimi aj čitateľa uličkami starého centra. Cestu opisuje do takých podrobností, že človek má chuť vziať mapu a prstom vystopovať, kade sa kriminalisti pohybujú. Ale nedá sa, dnes majú ulice už iné názvy. Majstrovsky sugestívne zachytená dobová atmosféra mesta zviera hrdlo a žalúdok aj vnímavému čitateľovi, boli to zlé časy, ľudský život nestál za groš, išlo doslova o prežitie.
Musím sa dotknúť ešte jedného aspektu – ako prekladateľka si uvedomujem, že preložiť túto knihu nebolo jednoduché. Dlhé vety, množstvo faktov, dobových reálií a odborných výrazov, gréčtina a latinčina, zložitý príbeh. Sám autor vie, aký je dej komplikovaný a hustý, preto ako pomôcku nadpisuje jednotlivé kapitoly miestom, dátumom a hodinou. Že po nedeli 15. júla 1934 nasleduje pondelok 16. júna 1934, to by mi neprekážalo, obyčajná tlačová chyba. Ale naozaj by sa nemalo stať, aby sa v knihe renomovaného vydavateľstva objavil výraz „predal“ vo význame „odovzdal“, a to až dva razy.
V každom prípade je detektívka Marka Krajewského napísaná dobre a zaujímavo, a jej čitatelia sa určite tešia, že Vydavateľstvo Slovart zaradí do edičného plánu aj ďalšie tituly od tohto autora.

Eva Melichárková

Robin Cook: Kríza

Bratislava, Ikar 2007
Preklad Veronika Redererová

Úroveň právneho vedomia na Slovensku a v Spojených štátoch je od seba vzdialená niekoľko galaxií. Priemerný Ján Kováč si väčšinou vôbec neuvedomuje, akou širokou ochranou svojich práv v skutočnosti disponuje. Naopak, americký John Smith môže so šikovným právnikom od suseda, ktorý sa mu v podgurážene stave vymočil na trávnik, vysúdiť milióny. Špeciálnou kategóriou amerických právnikov sú takzvaní „lovci sanitiek“. Právnici, ktorí sa snažia vysúdiť peniaze od lekárov a nemocníc za zanedbanie lekárskej starostlivosti. Obeťou podobného právnika v knihe ***Kríza*** je Craig Bowman, ambiciózny a arogantný lekár, ktorý sa z chudobných pomerov vypracoval na elitného člena bostonského lekárskeho zboru. Svojim pacientom poskytuje takzvanú „obslužnú“ lekársku starostlivosť – za nemalý paušálny poplatok im je k dispozícii 24 hodín denne. Luxusná starostlivosť zahŕňa aj prípadné ošetrenie priamo v byte pacienta. Počas návštevy u bohatej hypochondričky Patience Stanhopovej kvôli podozreniu na infarkt Craig odporučí okamžitú hospitalizáciu. Pacientka však v nemocnici umiera a Craiga manžel obviní zo zanedbania liečby. Na strane obžaloby je ziskuchtivý právnik Tony Fasano a využíva všetky legálne aj nelegálne prostriedky na to, aby proces vyhral.
Jedinou Craigovou šancou je jeho švagor Jack Stapleton, newyorský patológ. Cookova ***Kóma*** sa stala ikonou žánru lekárskeho trileru a autori ako Tess Gerritsenová alebo Michael Palmer už dávno prekročili tieň jej autora. Pre zaujímavosť, Robin Cook je bývalý lekár, avšak po komerčnom úspechu svojich kníh sa už lekárskej praxi nevenuje. Na svojich bývalých „bratov v zbrani“ však celkom nezabudol, o čom svedčí autorská poznámka hodnotiaca problematiku zdravotníckeho systému v Spojených štátoch.

Vladimír Radosa

P. B. Kerr: Deti čarovnej lampy. Kráľovská kobra z Káthmandu

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007
Preklad Patrick Frank

Posledná časť trilógie o džinovských dvojčatách Johnovi a Philippe nás zavedie do ďalekej Indie, k zvláštnej tajnej sekte vzývajúcej hady. Po tom, ako sa im niekto v ich vlastnom dome pokúsi ukradnúť zuby múdrosti, nájdu po zlodejoch na koberci zvláštny talizman s vyobrazením kobry. Keď ho ukážu strýkovi Nimrodovi a pánovi Rakšasasovi, tí sa okamžite vydajú na tajnú cestu do Indie. Dokonca sa pán Rakšasas rozhodne cestovať bez svojej lampy, čo je veľmi neobvyklé. John s Philippe sa preto rozhodnú na vlastnú päsť vypátrať, čo medailón predstavuje a prečo sa ich strýko vybral do Indie. Pridá sa k nim aj ich kamarát Dybbuk, ktorého prenasledujú tajomní vrahovia. Hľadajú jeden nenápadný obraz Východoindickej spoločnosti s vyobrazením kobry, ktorá sa Dybbukovi náhodou dostala do rúk. Keď Dybbuk poprosí o pomoc dvojčatá a ukáže im kresbu, pôsobením tepla z ohňa na obraze objavia tajné písmo. Mladí džinovia si dajú dve a dve dokopy a vymyslia plán. Pôjdu za strýkom do Indie a vyriešia záhadu kobrieho talizmanu a tajomnej kresby.

-mgb-

Jean-Paul Bled: Mária Terézia

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007. Preklad Marta Činovská

Mária Terézia je v stredoeurópskom prostredí natoľko známa, že mi neostáva iné, ako začať klišé: kto by nepoznal Máriu Teréziu? A predsa! Je cisárovná matka natoľko známa, že okrem jej bratislavskej korunovácie dôverne poznáme jej panovnícke činy, vojny, ktoré viedla, územia, ktoré stratila, reformy, ktoré zaviedla v spoločenskom aj politickom živote, súkromný život, názory na politiku, vladárske schopnosti a ambície, ale aj skryté sny a túžby? Pochybujem. Moju trúfalú pochybnosť zrejme zdieľa aj Vydavateľstvo Slovart, ktoré na sklonku minulého roku obohatilo knižný trh atraktívnym životopisom z pera renomovaného francúzskeho profesora histórie Jeana-Paula Bleda, navzdory tomu, že literatúra o tejto obľúbenej panovníčke v našom čitateľskom priestore neabsentovala (hoci si uvedomujem relatívnosť onoho výrazu). Bled sa ako profesor histórie na parížskej Sorbonne venuje moderným dejinám nemecky hovoriacich krajín a vo svete literatúry nie je nováčik. Má za sebou už úspešný životopis cisára Františka Jozefa i ***Dejiny Viedne***.
Život Márie Terézie podáva veľmi vyvážene, objemovo sa nesústreďuje na nijakú parciálnu tému na úkor inej, napokon, aby priblížil túto azda najznámejšiu habsburskú cisárovnú a českú a uhorskú kráľovnú, ktorá panovala 40 rokov, nič iné mu ani neostáva. Plasticky a pútavo interpretuje nielen udalosti, ktoré zohrali v živote panovníčky dôležitú úlohu, ale najmä zoširoka analyzuje zložité nitky vývoja na domácej i medzinárodnej scéne, ktoré k nim viedli, alebo ich ovplyvnili.
Na margo prekladu s potešením vyzdvihujem jeho úroveň, ktorú len zriedka narušujú malicherné chybičky krásy, napríklad opakovanie výrazov: „*Keďže* prepojenie dynastie s katolíckou vierou bolo veľmi silné, *v prvom rade* to boli muži cirkvi, teda jezuiti, *keďže* Spoločnosť Ježišova bola vtedy na vrchole moci. *Prvoradé* bolo vychovať z mladej arcivojvodkyne dobrú kresťanku, a tak bola náboženská výchova na *prvom mieste*.“ (Kurzíva pridaná.)

Richard Cedzo

Patrick Süskind: Príbeh pána Letka

Bratislava, Belimex 2007. Preklad Silvia Vertanová

Nemeckého spisovateľa Patricka Süskinda (1949) preslávil jeho román ***Parfum*** s podtitulom *Príbeh vraha*. V slovenčine vyšiel v preklade Viery Juríčkovej v troch vydaniach (Tatran 1987, Columbus 2002, 2006). Tento svetový bestseller vyšiel v 46 jazykoch a na svete sa ho predalo vyše 15 miliónov exemplárov.

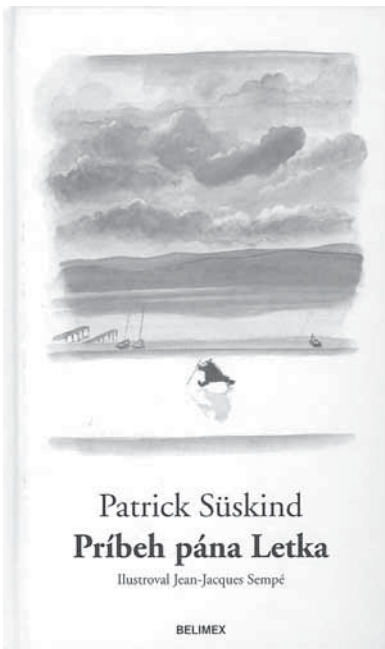

Vydavateľstvo Belimex prináša slovenským čitateľom prózu ***Príbeh pána Letka***, v ktorej sa Süskind vracia do svojho detstva na nemecký vidiek v päťdesiatych rokoch minulého storočia. Ponúka nám krehký obrázok, pod ktorého nežnými hravými farbami sa ukrýva nesmierne ľudské utrpenie. Rozprávač s odstupom času, ale s detskou optikou, spomína na „kľúčové“ epizódy svojho detstva a vytvára tak kontrast medzi „ťažkým“ detstvom hrdinu a životným trápením pána Letka.
Pán Letko prišiel do dediny po vojne. On pešo, jeho žena autobusom. Manželka šila handrové bábiky, on chodil. Celé dni. Od skorého rána do neskorého večera kráčal po dedine a okolí, denne prešiel desiatky kilometrov. Akoby pred niečím utekal. A tak sa stal viac súčasťou exteriéru ako dedinského spoločenstva. Ľudia ho pri jeho pochodovaní krajom míňali ako stromy, jazero, cestu... Počas strašného krupobitia náš hrdina so svojím otcom ponúkli pánu Letkovi úkryt v aute, ale ten ich odbil slovami: *„Dajte mi už konečne pokoj!“* Vtedy vyšlo najavo, že má klaustrofóbiu.
Kým pán Letko žil v izolácii, len sám so sebou, náš hrdina sa musel ustavične podriaďovať a prispôsobovať, poslúchať, plniť príkazy a rešpektovať zákazy. Musel sa naučiť bicyklovať na nenávidenom veľkom bicykli, aby mohol chodiť na neobľúbené hodiny klavíra k neobľúbenej starej slečne Sršňovej, musel byť načas doma a nemohol u kamaráta dopozerať film v televízii, ako pán Letko aj on túžil, aby mu už konečne dali pokoj. Dokonca po incidente na hodine klavíra, keď sa na jednej klávese objavil učiteľkin sopeľ a on radšej zahral falošne, čo slečnu Sršňovú rozzúrilo, uvažoval, že skoncuje s takýmto nanič životom. Paradoxne, vďaka tomu, že sa objavil v lese pán Letko, od svojho zámeru upustil a pochopil, že je hlúposť zabiť sa kvôli jednému sopľu. Z výšky stromu totiž videl skutočné ľudské trápenie, nevysvetliteľný a trýznivý strach pána Letka.
Riadením osudu sa chlapec stal o pár rokov neskôr svedkom odkráčania pána Letka do večnosti. Možno mohol zastaviť jeho odhodlané pochodovanie do stredu jazera, ale spomienka na jeho vetu „Dajte mi už konečne pokoj!“ mu zovrela hrdlo a s istým pochopením len ticho sledoval jeho cestu k vyslobodeniu z vlastného strachu.
Süskindovi sa na malej ploche podarilo vytvoriť kombináciou osudov dvoch hrdinov silný príbeh, ktorý zasiahne čitateľa, ale vnesením detského tragikomického videnia sveta vyvolá aj úsmev.
Novelu ilustroval Süskindov priateľ, francúzsky výtvarník a karikaturista Jean-Jacques Sempé. Autorkou doslovu je prekladateľka Silvia Vertanová.

Margita Bíziková

Maxence Fermine: Sneh

Bratislava, Albert Marenčin – PT 2006. Preklad Ivana Dobrakovová

Diela francúzskeho autora Maxenca Fermina (1968) sa prekladajú po celom svete. Odborná verejnosť ho pokladá za francúzskeho Paula Coelha. Jeho novely sa stávajú fenoménom, vie použiť správne slová, aby našiel krásu a čítanie sa stáva dobrodružstvom. Príbeh je prerozprávaný ako podobenstvo. Hlavnú úlohu hrá sneh, ktorého jednoliatosť a farba sa stanú osudným pre mladého japonského básnika Juka. Dej sa odohráva na konci devätnásteho storočia v Japonsku. Sedemnásťročný Juko Akita sa venuje umeniu haiku (krátka báseň zložená z troch veršov a sedemnástich slabík, prvý a tretí verš má päť slabík, prostredný sedem). Túži sa stať básnikom snehu a fascinácia snehobielou krásou je zúfalo silná. Jeho vášňou sú haiku a sneh. Zo snehu tká básne. Na piedestál stavia poéziu ako zmysel vlastného bytia. Pri hľadaní a rozhodovaní o sebe nájde to, čo určuje celý jeho osud. Sneh. Juko vo svojej tvorbe nepoužíva farby. Odchádza za majstrom Sósekim, aby zavŕšil svoje vzdelanie a naučil sa používať farby. Juko je básnik, ale aj tvrdohlavý chlapec. Koná po dlhom premýšľaní, no rozhoduje sa predovšetkým srdcom. Časom podľahne túžbe srdca. Je ňou žena, nedosiahnuteľná, nedotknuteľná. Je na dosah, no leží pod ľadom, zamiluje sa do nej, ale ona nemôže jeho lásku opätovať, je mŕtva. ***Sneh*** je útla knižka, jemná a nežná. Taký je aj život postáv. Kontrastný v porovnaní s dnešným svetom. Sneh nemusí byť iba chladnou belavou krásou. Môže navodiť aj atmosféru horúcej romantiky, ktorá sa nestane gýčom. Putovanie hlavného hrdinu sa mohlo stať legendou, no stalo sa predovšetkým životom.

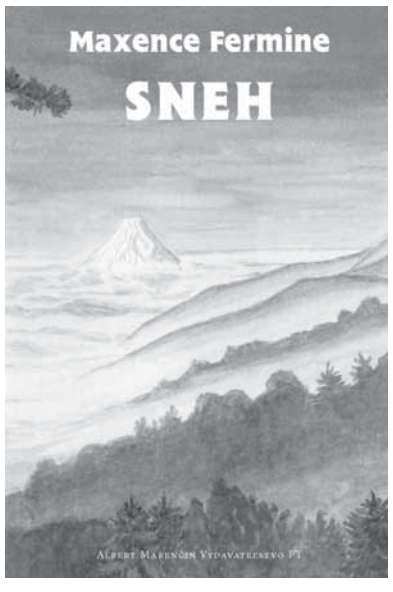

Mary Wecheche

Písanie si vybralo mňa

Rozhovor s českou spisovateľkou Radkou Denemarkovou

Spisovateľka, literárna historička, scenáristka, prekladateľka a dramaturgička Radka Denemarková (1968) vyštudovala germanistiku a bohemistiku na Karlovej univerzite. Pôsobila ako vedecká pracovníčka AV ČR, ako lektorka a dramaturgička Divadla Na zábradlí. Publikovala monografiu o divadelnom a filmovom režisérovi Evaldovi Schormovi ***Sám sobě nepřítelem*** (1998), štúdiu *Ohlédnutí za Milenou Honzíkovou* (in ***Dopis zmizelému***, Torst 2003) a vydala romány ***A já pořád kdo to tluče*** (Petrov 2005) a ***Peníze od Hitlera*** (Host 2006), za ktorý jej udelili cenu Magnesia Litera za najlepšiu prózu roku. Prekladá z nemčiny, najmä štúdie a divadelné hry, v súčasnosti dokončuje monografiu o tragicky zosnulom divadelnom režisérovi Petrovi Léblovi ***Smrt, nebudeš se báti*** a pracuje na románe ***Kam s přebytky něhy***. Je matkou syna Jana (1995) a dcéry Ester (2000).

• Vo svojich knihách nastoľujete otázky vyrovnávania sa s minulosťou v česko-nemeckých vzťahoch. Zaujíma vás táto téma ako germanistku, alebo sa dotýka vašich rodinných koreňov?

– Nič z minulosti sa nestráca, nič nie je zabudnuté. Román ***Peníze od Hitlera*** je príbehom pamäti. Hlavná hrdinka Gita sa vracia k udalostiam zo svojho života, akoby cúvala so zaviazanými očami. A keď ich otvorí, zistí, že príbehy – jeden vnímaný dieťaťom, druhý zasadený do historického kontextu – sa navzájom popierajú. Gita prežila idylické a láskyplné detstvo. Čo si však počať s tým, keď spätne zistíme, že rodič bol nacista, komunista... Vymažeme svoju pamäť, vyretušujeme svoje životy? V 21. storočí dostane Gita Lauschmannová finančné odškodnenie z Nemecka za roky strávené v koncentračnom tábore. Pre ňu sú to stále peniaze od Hitlera. Román otvára témy, ktoré sú Čechom proti srsti, u nás sa zametajú pod koberec. Gitu v roku 1945 oslobodili z koncentračného tábora, ale nemala sa kam vrátiť. Pochádza zo židovskej rodiny, majetok im podľa zvrátenej logiky doby skonfiškovali, lebo sa u nich hovorilo po nemecky. Až po šesťdesiatich rokoch sa odhodlá navštíviť rodnú dedinu Puklice, aby dosiahla zmierenie. Čaká ju mrazivé prekvapenie. Nechcem prezrádzať dej, je spletitý a nechýba mu detektívna zápletka. Zároveň je to modelový príbeh ženy v mužskom svete. Ocitáva sa v situáciách, ktorým nerozumie. Sama netušila, že je židovka, nechápe, prečo ju roku 1945 bývalí susedia tvrdošijne označujú za Nemku. Gita je vyjavené vtáča, ktoré nevie, kadiaľ letieť. Vôbec nie je čierno-bielou obeťou, aj ona vie byť krutá voči svojej rodine, ale napriek tej temnote, ktorú musela prežiť, si nikdy nedala život celkom sprotiviť. V tom je jej sila.

• Vaše postavy nemožno jednoznačne charakterizovať...

– Vo svojich knihách sa vedome usilujem prestrieť stôl pre rozličných stravníkov. Vrchný náter je pútavý, groteskný, napínavý. Pod ním sa skrývajú a krčia ďalšie príbehy, smerujú až k alúziám, významotvorným menám, modelovým situáciám, ktoré čosi vypovedajú o bytí, o čase medzi narodením a smrťou, o tom, čím tento čas naplníme, aby sme mu dali zmysel, a prečo. Ako keď si človek na dome najskôr pozrie fasádu a plot, ale až keď vojde dnu (čo predpokladá, že sa nebojí vojsť, že je ochotný a schopný vojsť), prechádza izbami, zákutiami, podkrovnými a pivničnými priestormi, tak ich rozozvučí novými tónmi.

• Váš štýl písania je dosť expresívny, vyjadruje vnútorné ustrojenie človeka, aby uniesol ťarchu spomienok. Naozaj si musíme prežité vláčiť so sebou celý život?

– Ľudia sa nemenia. Zakomplexovaní si vždy nájdu obetných baránkov a tým dajú nálepku. Mňa však zaujímajú konkrétne ľudské osudy. K nim sa viažu historické a politické okolnosti, či už sú jedinci ich aktívnymi alebo pasívnymi účastníkmi. Na súčasnej literatúre ma unavuje najrozšírenejšie klišé: nadbiehanie konzumu, načasované flirtovanie s čitateľom, keď popísaný papier nemá byť čítaný, ale zhltnutý. Kniha ako tovar. Pre mňa je písanie vnútorná, bytostná záležitosť. Moje knihy musia byť napísané, niekedy dokonca proti mojej vôli. Dnes neexistuje tabu v oblasti sexu, násilia, smrti, náboženstva... A pritom si súčasná literatúra zakrýva oči pred kostlivcami, ktorých má český národ plnú skriňu; keby sme tú vyrezávanú almaru otvorili, tak nás to všetkých zavalí. Každú kostru si presvetľujem cez ľudský osud. Spätne nemožno trestať, ale každú chybu či zlyhanie treba pomenovať. Nechcem, aby moje knihy čitateľa pridusili ako kosť v krku, ale ani nechcem, aby ich bral ako múčnik po večeri.

• Z odbornej literatúry ste presedlali na román, čo vás priviedlo k tomuto žánru?

– Próza mi výsostne vyhovuje, ide o svojbytný hlas. Som presvedčená, že iba beletria môže vyriecť pravdu o živote. Môže si to dovoliť. Paradoxne to neplatí o memoároch, literatúre faktu, statiach historikov. Niekedy si materiál sám vyžiada tvar. Pred vyše rokom som začala písať kratšiu prózu. Zomrel mi otec a potrebovala som si sformulovať určité myšlienky nasiaknuté ľútosťou a vzdorom, spracovať stav, keď sa vám vynárajú desiatky otázok, ale už vám na ne nikto nikdy neodpovie... Postavy sa začali dohadovať medzi sebou, nemiešala som sa medzi ne, len som jemne viedla ich dialógy. Tak vznikla zvláštna divadelná hra *Peřiny ve vaně*.

U mňa román vzniká tak, že sa trápim pre čosi, čo visí vo vzduchu, čo ma znepokojuje, z čoho vanie chlad. Vytvorím si postavu, stotožním sa s ňou a uvádzam ju do situácií, do ktorých zasadzujem nepokoj. Potom príde čas, keď si sadnem a začnem písať, vety sa hrnú a ja ich „len" zapisujem. Najradšej pracujem v noci, inak sa ani nedá, mám dve malé deti. Ženy si svoj tvorivý priestor musia vyvzdorovať, na tom sa veľa nezmenilo. Keď je text hotový, odložím ho a vrátim sa k nemu po čase. Napríklad knihu ***Smrt, nebudeš se báti*** píšem vlastne proti svojej vôli, v závete mi to dal za úlohu Petr Lébl, ktorý v roku 1999 spáchal samovraždu. Keď mapujem jeho život, pod rukami mi rastie formálne nezvyklý tvar. V románe ***A já pořád kdo to tluče*** som pôvodne mala jednu ústrednú postavu, ale napokon som ju rozčlenila na tri: čudácku intelektuálku Birgit, obetavú Johanku a výkonnú dramaturgičku Klamovú. Dokopy vytvárajú ideálnu ženu; príbeh sa prekrvil dráždivým napätím, lebo neznesiteľná Birgit vyjavuje nepríjemné pravdy o našej dobe a kamkoľvek príde, tam ju nenávidia. Som rada, že čitatelia postrehli, že mojim knihám nechýba groteskný humor až po hranicu znesiteľnosti. Tragikomédia je stav dneška. A z vtáčej perspektívy je komédiou všetko.

• Z vašich publicistických článkov vyžaruje obdiv k ženám, ktoré napriek všetkým ťažkostiam vedia žiť naplno.

– Myslím, že už som to vyjadrila aj predchádzajúcimi vetami. Žena sa nesmie obetovať a prispôsobovať mužovi, k čomu máme všeobecne sklon. Musí si pestovať vlastnú záhradku, nikomu nesmie dovoliť pošliapať ju. Deti sú pre mňa zásadným darom. Rodina, do ktorej sa narodíte, je nenahraditeľnou základňou rovnako ako rodina, ktorú si sami vytvoríte.

• Od roku 2004 žijete ako spisovateľka v slobodnom povolaní. Dá sa v Čechách v súčasnosti takto existovať?

– Som spisovateľka a prekladateľka v slobodnom povolaní, spolupracujem externe s Ústavom pre českú literatúru, prispela som niekoľkými kapitolami do práve vychádzajúcich Janouškových *Dějín české literatury po roce 1945*, redigovala som zborník *Zlatá šedesátá* a organizovala rovnomennú medzinárodnú konferenciu. Venujem sa aj písaniu monografií osobností z divadelnej a filmovej brandže, píšem scenáre k televíznym dokumentom, dosiaľ bolo sedem realizovaných (o Evaldovi Schormovi, Alfrédovi Radokovi, Jindřichovi Honzlovi, E. F. Burianovi, Voskovcovi a Werichovi, Františkovi Trösterovi, Bohuslavovi Reynekovi). Vždy ma zaujíma moment, keď človek presiahne sám seba. Základňu máme všetci spoločnú, všetci máme rovnaké trápenia, túžime po láske, istotách. Len niektorí sa však odvážia vstúpiť na neprebádanú pôdu. Je dobrodružné ich nasledovať a spolupreživať s nimi ich skutky.

• Keby ste sa znovu rozhodovali, vybrali by ste si tento smer?

– Keby som nebola spisovateľkou, určite by som sa pohybovala medzi literatúrou, filmom a divadlom. Písanie som si nevybrala, talent si nevyberáte. Písanie si vybralo mňa.

Jarmila Wankeová

ZO SVETA KNÍH

Posmrtný bestseller

Trilógia ***Milénium*** od predčasne zosnulého švédskeho novinára a autora trilerov Stiega Larssona (1954 – 2004) dosiahla nečakaný čitateľský úspech – milión a pol predaných výtlačkov vo Švédsku a preklad do 15 jazykov. Všetky tri časti – ***Muži, ktorí nenávidia ženy***, ***Dievča, ktoré sa hrá s ohňom*** a ***Vzdušný zámok, ktorý sa rozpadol*** – majú dovedna 2000 strán. Autor zomrel na infarkt srdca krátko potom, ako odovzdal do vydavateľstva Norstedts poslednú, 700-stranovú časť trilógie. Za necelé dva roky po smrti sa z neznámeho autora stal kultový detektívkar. V prvej časti trilógie sa bývalý ekonomický redaktor časopisu Milénium, investigatívny novinár Mikael Blomkvist zapletie do nekalých obchodov veľkopriemyselnej lobby. Náprotivkom postavy novinára-vyšetrovateľa je mladá rebelka Lisbeth Salander, útla, 154 cm vysoká dievčinka, ktorá je pre svoje morálne poklesky pod sociálnou kontrolou, ale neustále jej uniká. V druhej časti chce Mikael Blomkvist pripraviť monotematické číslo Milénia venované prostitúcii a s ňou spojenej zločinnosti, najmä dovozu „bieleho mäsa" z východnej Európy do Škandinávie. Chce pritom uplatniť Lisbethine známosti a skúsenosti, ale vyšetrovanie ho privedie až do vysokých politických kruhov. V záverečnej časti sa stáva Lisbeth, pripútaná na lôžko, pod prísnou policajnou ochranou, jazýčkom na váhach medzi Mikaelovým neoblomným odhaľovaním zločinu a drsným obhajovaním zvrátených postojov na druhej strane zákona.

Maďarská autorka vo francúzštine

Vo francúzskom vydavateľstve Viviane Hamy vyšiel ďalší román poprednej maďarskej autorky Magdy Szabóvej, ktorá zomrela vlani 19. novembra niekoľko týždňov po dovŕšení 90 rokov. Najnovšie francúzske vydanie románu ***Srnka*** (Az őz, 1959) tak po prózach ***Katarínska ulica*** a ***Dvere*** dopĺňa sériu autorkiných diel v tomto vydavateľstve. Za román ***Dvere*** (Az ajtó, 1987) jej vo Francúzsku udelili roku 2003 Cenu Femina za zahraničnú literatúru, už predtým bol román ocenený v USA. Za romány ***Balada o Ize*** (Pilátus, 1963, v slovenčine vyšiel knižne ako ***Zakáľačka. Pilát*** v preklade A. Plevku vo vyd. Slovenský spisovateľ 1971) a ***Katarínska ulica*** (1969) autorke udelili cenu za Európsky román v júli 2007. Magda Szabóvá patrila k najvýznamnejším maďarským spisovateľkám, bola dvojnásobná držiteľka Kossuthovej ceny a Ceny Attilu Józsefa. Svoju spisovateľskú dráhu začala ako poetka v polovici 40. rokov, roku 1949 jej na celé desaťročie zakázali publikovať a dokonca ju prepustili zo zamestnania. Koncom 50. rokov znova začala vydávať básnické, ale najmä prozaické diela a písala aj drámy. Jej diela preložili do 42 jazykov, z nich najznámejšie sú romány ***Zakáľačka*** (1960), ***Pilát*** (1963), ***Katarínska ulica*** (1969), ***Narodeniny*** (1962, v slovenčine 1985) a ***Tündér Lala*** (1965). Prvá časť jej autobiografie ***Für Elise*** vyšla v Budapešti roku 2002, druhú časť nedokončila, smrť ju zastihla pri čítaní knihy. **–báb–**

Nový román Stephena Kinga

V USA práve vyšiel román ***Duma Key*** autora 40 trilerov a 200 krátkych príbehov S. Kinga. Rozpráva príbeh stavebného podnikateľa Edgara Freemantla, ktorého takmer rozmliaždil žeriav. Prišiel o pravú ruku, na pravé oko takmer nevidí a zrejme sa mu trochu poškodil aj mozog. Teraz vidí Edgar všetko červeno, zabúda na veci, nevie správne vyslovovať slová, trpí záchvatmi zlosti. Kedysi bol bohatým podnikateľom, dnes sú z jeho života len trosky. Edgar poslúchne radu svojho psychiatra a presťahuje sa z ľadovej Minnesoty na slnečnú Floridu – na ostrov Duma Key. Tu začne Edgar maľovať a nájde tak cestu späť k životu. Kingova kniha sa v tomto okamihu mení takmer na umelecký román. Edgar maľuje ako posadnutý, pomaly sa z neho stáva skutočný maliar. Jeho maľby sú čoraz surreálnejšie a strašidelnejšie. Pritom zisťuje, že jeho obrazy dokážu ovplyvniť skutočnosť. Kingovi démoni tentoraz neprichádzajú zvonka, ale sú ukrytí priamo v umelcovej hlave. King majstrovsky opisuje umelecký tvorivý proces ako niečo strašidelné, divoké.

–mgb–

NAJPREDÁVANEJŠIE KNIHY

v USA

Beletria

1. Janet EVANOVICH: **Plum Lucky** (Bohovské šťastie), St. Martin's
2. Geraldine BROOKS: **People of the Book** (Ľudia z knihy), Viking
3. Khaled HOSSEINI: **A Thousand Splendid Suns** (Tisíc žiarivých slnk), Riverhead
4. Stuart WOODS: **Beverly Hills Dead** (Mŕtvy z Beverly Hills), Putnam
5. Ken FOLLET: **World without End** (Svet bez konca), Dutton
6. Douglas PRESTON: **Blasphemy** (Rúhanie), Tom Doherty/Forge
7. Sue MILLER: **The Senator's Wife** (Senátorova manželka), Knopf
8. W. E. B. GRIFFIN: **The Shooters** (Strelci), Putnam
9. James PATTERSON: **Double Cross** (Dvojnásobný Cross), Little, Brown
10. Sue GRAFTON: **T is for Trespass** (P ako priestupok), Putnam

Literatúra faktu

1. Andrew MORTON: **Tom Cruise**, St. Martin's
2. Michael POLLAN: **In Defense of Food** (Na obranu jedla), Penguin Press
3. Jonah GOLDBERG: **Liberal Fascism** (Liberálny fašizmus), Doubleday
4. Glenn BECK – Kevin BALFE: **An Inconvenient Book** (Nevhodná kniha), Threshold Editions
5. Stephen COLBERT – Richard DAHM – Paul DANIELLO – Allison SILVERMAN: **I am America (And So Can You) –** Ja som Amerika (A vy môžete byť tiež), Grand Central
6. Newt GINGRICH – Vince HALEY a Rick TYLER: **Real Change** (Skutočná zmena), Regnery
7. Tony DUNGY – Nathan WHITAKER: **Quiet Strength** (Tichá sila), Tyndale
8. David Cay JOHNSTON: **Free Lunch** (Obed zadarmo), Portfolio
9. Eric WEINER: **Geography of Bliss** (Zemepis blaha), Twelve
10. Richard M. COHEN: **Strong at the Broken Places** (Silní tam, kde to bolí), Harper

Kniha ako najkrajší darček

Na Valentína azda každý z nás uvažuje o vhodnom darčeku, ktorým by potešil svojich blízkych. Blúdime po obchodných domoch a hľadáme niečo originálne. Vydavateľstvo Slovart pripravilo (nielen) na túto príležitosť nové „knižočky“, ktoré určite potešia každého.

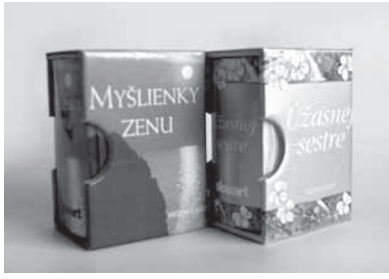

Helen Exley

Úžasnej sestre, Myšlienky zenu, Psy, Mačky

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007, 2008
Preklad Zora Jasná a Daniela Marsinová ml.

Medzi čitateľmi veľmi obľúbené darčekové knižky Helen Exleyovej a jej tímu sa zaoberajú najsilnejšími ľudskými vzťahmi a osobnými hodnotami. Navyše svojimi rozmermi 36 x 50 mm tieto minikníižky nikdy nebudú pôsobiť ako okázalý dar, ale, naopak, umocnia dôvernú chvíľu

darovania. ***Psy*** a ***Mačky*** sú albumom obrázkov japonského fotografa Yoneo Morita. Jeho fotky domácich miláčikov sú známe po celom svete. Milovníkov psov môžete potešiť albumom so 178 portrétmi „najvernejších priateľov človeka“, ich milé výrazy dopĺňajú výroky známych svetových spisovateľov.
Darčekový album ***Mačky*** je plný nežných snímok prítulných domácich šeliem, každá z nich je doplnená vtipným textom Pam Brownovej. Už úvod knihy napovedá, že je *„pre ľudí, ktorí venovali týmto elegantným stvoreniam svoje srdce a stali sa ich dobrovoľnými otrokmi“*.
Kniha ***Úžasnej sestre*** je pokračovaním myšlienky kníh ***Dcérke z lásky, Mamičke z lásky, Priateľom*** a pod. Autorka vyberala zo svetovej literatúry tie najkrajšie výroky o sestrách, čo sa jej bezpochyby podarilo. Antológiu zdobia ilustrácie Juliette Clarke. Hoci knižka je rozmermi maličká, predstavuje hodnotný darček, ktorý určite poteší každú obdarovanú sestru.
V knižke ***Myšlienky zenu*** nájdete súbor citátov, ktoré vás podnietia premýšľať o zmysle života. Zen predstavuje čínsky, kórejský a japonský smer v hinduizme a budhizme zameraný na hlboké rozjímanie a meditácie s cieľom dosiahnuť všeobecnú disciplinovanosť osoby. Citáty obsahujú myšlienky o zázraku bytia jednotlivca a spolu s originálnymi zábermi z prírody dotvárajú atmosféru tejto neobyčajnej knihy.
Všetky štyri publikácie sú vložené do kartónového obalu, čo im dodáva punc výnimočnosti a exkluzivity. Rozsahovo ide o útle knižky, no s o to bohatším obsahom.

Pam Brown, Helen Exley, Stuart a Linda MacFarlane

Ďakujem, Šialene ťa milujem, Prepáč, Drž sa, dievča!

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007, 2008
Preklad Gabriela Patkolová

Aj táto séria je inšpiráciou na obdarovanie. Každý zo štyroch titulov je určený na inú príležitosť. Kniha ***Prepáč*** je tým najkrajším ospravedlnením v prípade, ak ste stúpili trochu vedľa a ranili tým svojich najbližších. Komplex vtipných a dômyselných ospravedlnení predstavuje zaručený recept na vyčarenie úsmevu na tvári toho, komu ste nechtiac ublížili.

Ak máte po boku osobu, ktorú oddane milujete, Vydavateľstvo Slovart vám ponúka originálne vyznanie lásky. V knihe ***Šialene ťa milujem*** nájdete perfektné tipy na nežné, ale i vášnivé vyznania lásky, ktorými určite zabodujete.
Ak vaša najlepšia priateľka práve prežíva sivé obdobie, kniha ***Drž sa, dievča!*** ju určite opäť postaví na nohy. Je plná povzbudivých i láskavých slov, ktoré určite ocení.

> ***Na ospravedlnenie som ti kúpil ružu. Nabudúce ti kúpim dve.***
>
> ***Pocit ľútosti je horší než bolesť zuba.***

A možno práve slová Walta Disneyho *„Ak o tom dokážeš snívať, dokážeš to aj urobiť“* nasmerujú jej životnú cestu tým správnym smerom.
Posledná kniha s názvom ***Ďakujem*** patrí všetkým, čo sú tu vždy pre nás – priatelia, rodičia, starí rodičia... Podobne ako toto jednoduché krátke slovo, i táto drobná knižka najlepšie vyjadrí našu vďaku za všetko dobré, čo naši blízki pre nás urobili.

Helen Exley

S úsmevom... S láskou... S priateľmi... ...krásny deň!

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007
Preklad Slávka Vlčková, Gabriela Patkolová

Tieto knižky upútajú čitateľa už na prvý pohľad. Obálka každej z nich je spestrená farebným, iskrivým nadpisom. ***S láskou...*** je podobne ako predchádzajúca publikácia ***Šialene ťa milujem*** valentínskou inšpiráciou. Láska predstavuje hybnú silu v živote človeka, čo potvrdzuje aj Shakespear: *„Lepšie nemať šťastie než lásku.“* Kniha obsahuje výroky aj ďalších známych osobností na túto nikdy nevyčerpateľnú tému.
Kniha ***S priateľmi...*** je určená blízkym ľuďom, na ktorých sa môžeme vždy spoľahnúť. Práve takýmto darčekom najtradičnejšie vyjadríme vďaku za všetko, čo pre nás urobili.
S úsmevom... by sme mali začínať každý deň. Už úvodné príslovie: *„Všetci sa smejeme v rovnakom jazyku,“* dáva čitateľovi tušiť, že ide o výnimočnú knižočku, ktorá poteší každého majiteľa vyčarí mu úsmev na tvári. A na záver ***...krásny deň!*** bude mať stopercentne každý, kto bude obdarovaný aspoň jednou z týchto milých knižiek plných výrokov slávnych i menej slávnych osobností.

Helen Exley

Zázrak okamihu

Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2007
Preklad Jana Kantorová-Báliková

> ***Ak vieš stráviť dokonale neužitočné popoludnie dokonale neužitočným spôsobom, naučil si sa žiť.***
>
> Lin Ju-Tang (1895 –1976)
>
> ***Najpríjemnejšie veci života sú tie najtichšie. Životné šťastie vychádza z pokoja mysle.***
>
> Cicero (106 – 43 pnl.)

Ďalšia zo série darčekových kníh ***Zázrak okamihu*** dopĺňa edíciu trojice kníh ***Múdrosti našich dní, Večné hodnoty, Dieťa ako dar***. Čitateľ aj tu nachádza sentencie, ktoré ho nabádajú odpútať sa od rušného života a v pokoji si vychutnávať cenu svojho domova. Zahŕňa múdre slová svetových velikánov, napr. Johanna Wolfganga von Goetheho, Williama Henryho Daviesa, Voltaira či Buddhu. Atmosféru umocňujú ilustrácie s prírodnými motívmi. ***Zázrak okamihu*** navodí pocit pokoja a krásy, ktorú určite ocenia najmä tí, ktorých životné tempo sa stále zrýchľuje.

Jana Kopčová

Vydavateľstvo ANTAR

Adresa: Trenčianska 47
821 09 Bratislava
Tel./fax: 02/555 676 23, 555 676 33
e-mail: domabyt@antar.sk
www.antar.sk, www.domabyt.sk
Šéfredaktor: Ing. Pavel Kleskeň
Vznik: 1995
Zameranie: stavebníctvo, energetická hospodárnosť domov a bytov

• Aké boli vaše vydavateľské začiatky?
– Do vydavateľského sveta sme vstúpili vydávaním mesačníka o stavebníctve a kultúre bývania *Dom a byt*. Závažná problematika v niektorých rubrikách nášho časopisu (panelové domy, rekonštrukcie bytov) nás podnietila k tomu, aby sme začali vydávať aj neperiodické publikácie. Tejto téme sme venovali dva knižné tituly ***Bytové domy – žije v nich väčšina*** a ***Bytové domy – obnova stavebných konštrukcií***. Začali sme sa orientovať na aktuálne otázky zatepľovania domov, zvyšovanie energetickej hospodárnosti, a tak vznikli úspešné publikácie ***Vykurovanie rodinného domu, Rodinný dom od A po Z*** či ***Rodinný dom a jeho technické zariadenie***. Usilujeme sa vydávať aspoň jednu knižku ročne.
• Aké zaujímavosti ste priniesli na knižný trh roku 2007?
– Už spomínaná publikácia ***Vykurovanie rodinného domu*** sa stretla s veľkým záujmom čitateľov, preto sme požiadali nášho osvedčeného autora Juraja Žilinského o spoluprácu na príprave ďalšej knihy ***Staviame moderne a efektívne***. Publikácia vyšla na sklonku uplynulého roku a už doterajší ohlas svedčí o tom, že sme sa rozhodli správne. Autor v nej prístupnou formou informuje odbornú aj laickú verejnosť o základných princípoch a kritériách, ktoré sa vyžadujú od projektantov a investorov v etape návrhov, pri projektovaní a realizácii stavieb na bývanie. Pomáha verejnosti zorientovať sa v problematike a súčasne sa zoznámiť s modernými stavebnými technológiami. Knihu možno využiť aj ako doplnkovú študijnú pomôcku pre študentov odborných učilíšť, stredných aj vysokých škôl.
• Kde možno kúpiť knihy z vášho vydavateľstva?
– Naše publikácie v mäkkej väzbe rozširujú Mediaprint-Kapa a Pressegrosso, s. r. o., ktorí rozširujú aj časopis *Dom a byt*. Nájdete ich teda aj v novinových stánkoch, v obchodných reťazcoch a na iných predajných miestach tlače. Publikácie v tvrdej väzbe nájdete na pultoch kníhkupectiev. Možno si ich objednať aj na našich webových stránkach, vo vydavateľstve telefonicky alebo na e-mailovej adrese: sucha@antar.sk.
• S akými edičnými zámermi ste vstúpili do roku 2008?
– Pripravujeme publikáciu zameranú na najaktuálnejšiu tému stavebníctva – nízkoenergetické domy. Nemáme nereálne plány, nechystáme prevratné zmeny, chceme vylepšovať to, čo sa osvedčilo. Platí to aj o časopise *Dom a byt*, ktorý si za trinásť rokov existencie získal svojich stálych priaznivcov. Obohatíme ho o nové rubriky venované interiéru a kultúre bývania, stavebný informačný katalóg a pod.
• Čo vás teší, prípadne trápi na našom knižnom trhu?
– Je úžasné, že vychádza také množstvo knižných titulov. V období do roku 1989 sme niektoré vydania zháňali alebo si požičiavali. Určite je potešiteľné aj to, že aj v čase komerčných televízií a internetu neprestal záujem o čítanie. Smutnejšie je, že spolu s kvalitnou literatúrou sa na

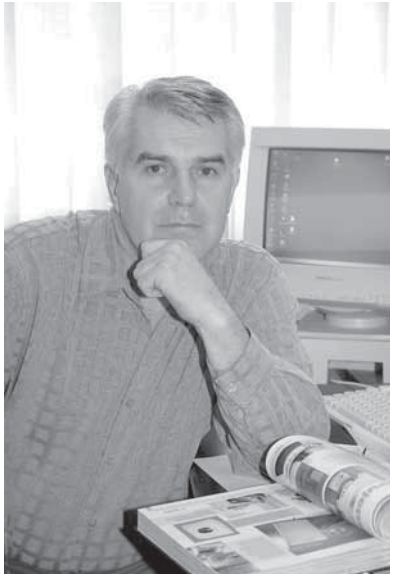

knižnom trhu objavuje aj množstvo braku. Platí to aj o mediálnom trhu, ktorý podlieha čoraz väčšej komercializácii aj bulvarizácii. A to človeka trápi. Mladá generácia si vie nájsť potrebné informácie na internete, čítanie a s ním spojený rozvoj myslenia to však nemôže nahradiť. Zníženie DPH na knihy je prvým významným krokom na podporu pôvodnej slovenskej literatúry. Bez ďalších systémových opatrení Ministerstva kultúry SR, ako finančný príspevok na nákup literatúry pre knižnice, nemôžeme hovoriť o podpore vzdelávania a celkového duchovného rozvoja nastupujúcej generácie.
• Prezradíte svoj nesplnený vydavateľský sen?
– Je ich viac, ale sny sú na to, aby sa snívali. Verím, že budem mať dosť síl splniť aspoň niektoré z nich.
• Akú knižku čítate?
– Vrátil som sa k Mňačkovej próze ***Ako chutí moc***. Je zaujímavé porovnávať a hľadať paralely so súčasnosťou!

Lýdia Čelková

Vydavateľstvo ANTAR venuje piatim našim čitateľom publikáciu ***Staviame moderne a efektívne***. Čitatelia, ktorí sa chystáte stavať, pošlite do konca februára kupón vydavateľstva ANTAR so svojou adresou, ale pozor, tentoraz priamo na adresu vydavateľstva ANTAR.

Vojtech Dangl

Bitky a bojiská v našich dejinách

Bratislava, Perfekt 2007

Vojenský historik PhDr. Vojtech Dangl, CSc., využil v 80. rokoch minulého storočia výsledky svojho dlhoročného vedeckého bádania a v miniencyklopédii ***Slávni vojvodcovia*** (1981) uverejnil medailóniky významných bojovníkov. V ďalšej knihe ***Bitky a bojiská*** (1984) opísal najdôležitejšie vojenské operácie, ktoré sa odohrali na našom území. Neskôr vydal publikáciu ***Slovensko vo víre stavovských povstaní*** (1986) a ako spoluautor sa podieľal na vydaní rozsiahlych vedeckých diel ***Vojenské dejiny Československa*** a ***Vojenské dejiny Slovenska***. Keď sa pred dvoma rokmi objavil na knižných pultoch I. diel jeho knihy ***Bitky a bojiská v našich dejinách*** s podtitulom *Od Samovej ríše po vznik stálej armády*, nezainteresovaný čitateľ by si mohol myslieť, že vydavateľstvo Perfekt len oprášilo starý dobrý titul. Záujemca o vojenské dejiny však už pri bežnom listovaní knihy zistil, že nejde o reedíciu, ani o rozšírené druhé vydanie, ale pod starou dobrou značkou sa mu ponúka omnoho rozsiahlejší a mimoriadne erudovaný pohľad na významné bitky, ktoré sa dotkli našej histórie. Túto tendenciu potvrdil aj druhý diel knihy s podtitulom *Od vzniku stálej armády po prvú svetovú vojnu*. Autor v porovnaní s publikáciou spred štvrťstoročia značne rozšíril spracovanie vojenských operácií v strednej Európe v tomto období. V 18. storočí postupné vytláčanie Turkov z južných oblastí monarchie, boje o rakúske dedičstvo i sedemročnú vojnu. Bitky nevymedzuje len na územie Slovenska, pretože, ako konštatuje v úvode knihy, obyvateľov Slovenska sa tieto vojny dotýkali, keďže sa na nich museli podieľať nielen účasťou vojakov, ale i vojenskými kontribúciami. Druhý diel knihy sa začína vznikom stálej armády. Túto udalosť autor považuje za významný medzník v našej vojenskej histórii, pretože panovník sa už nemusel spoliehať len na (svoj)vôľu šľachty, či postaví vojsko na obranu krajiny, ako sa to s veľmi negatívnymi dôsledkami prejavilo najmä v roku 1526. Vojtech Dangl neopisuje vojenské operácie ako jednotlivé izolované udalosti, ale dáva ich do širokého historického kontextu. Všíma si aj vývoj vojenského umenia, napreduje nielen vďaka technickým vynálezom, ale aj rozvoju vojenského školstva, zaznamenáva vznik a vývin nových druhov vojska a zbraní, zmeny v taktike a stratégii, vojenské reformy a uvádza politické pozadie jednotlivých konfliktov. Z vojenských operácií 19. storočia okrem napoleonských vojen zaujme najmä spracovanie rokov 1848 a 1849, keď organizovaním vlastných vojenských jednotiek Slovensko prvýkrát vystúpilo ako samostatný vojenský subjekt. Autor pri každej vojne zaznamenáva aj účasť slovenských vojakov, ale väčšinou išlo o bojovníkov nižších hodností. Najväčšiu kariéru v cisárskych vojskách urobil generál Hadik, ktorý bol aj prezidentom Dvorskej vojnovej rady vo Viedni a takúto vysokú vojenskú funkciu nedosiahol žiadny rodák zo Slovenska.

Kým v knihe z roku 1984 Vojtech Dangl končí svoje rozprávanie v roku 1866 epilógom rakúsko-pruskej vojny, bitkou pri Lamači, v novej knihe pokračuje ešte o 50 rokov ďalej, až po výstrely v Sarajeve, ktoré znamenali rozpútanie I. svetovej vojny. Dá sa predpokladať, že autor púť historickými bojiskami ešte nezavŕšil. 20. storočie mu poskytuje množstvo námetov od prvej svetovej vojny, cez druhú svetovú vojnu s Malou vojnou a so Slovenským národným povstaním, ďalej vojenskú okupáciu ČSSR roku 1968 až po vstup Slovenskej republiky do NATO a úplnú profesionalizáciu Slovenskej armády.

Ján Bábik

Čím žije literatúra

V tomto ročníku venujeme pravidelnú rubriku ankete, v ktorej sa môžu spisovatelia, výtvarníci a ostatní tvorcovia kníh vyjadriť k súčasnej situácii našej literatúry a knižnej kultúry. Ponúkame priestor všetkým, ktorí spoluvytvárajú toto kultúrne spoločenstvo, no predovšetkým oslovujeme autorov, ktorí vlani dosiahli nejaký pozoruhodný tvorivý výsledok alebo zaznamenali nejaký úspech, napríklad ocenenie v súťaži.
Dnes na naše anketové otázky odpovedá prozaik **Peter Jaroš**, ktorý získal Cenu Slovenských pohľadov 2007 za prózu.

• Stáva sa podľa vás slovenská literatúra ostrovom samým pre seba, alebo sa jej darí prenikať do každodenného života?

– Slovenská literatúra je síce do značnej miery kultúrnym ostrovom, ale s viacerými spojeniami a prienikmi do každodenného života, ak to možno takto všeobecne pomenovať. Chcel by som však hovoriť aj konkrétnejšie. Nielen, ale aj preto, že sú knihy drahé, navštevujem dosť pravidelne niekoľko knižníc, verejných aj odborných, a mnoho kníh, o ktoré mám záujem, si požičiavam. Väčšinou je to najnovšia slovenská literatúra. Vždy som príjemne prekvapený, koľko ľudí, mladých aj starších, tieto knižnice navštevuje a požičiava si aj najnovšie knihy od slovenských autorov. Viem to podľa toho, že na niektoré tituly musím čakať dva aj tri týždne. A ďalej, aj keď sú dnes knihy drahé, kupujú sa a ľudia sa nimi obdarúvajú, lebo, paradoxne, sú to už aj po materiálnej stránke hodnotné dary. Knihy sa stali, obrazne povedané, duchovnými šperkami.

Z vlastnej skúsenosti viem, že keď sa podľa nejakej knihy nakrúti televízna inscenácia alebo celovečerný film, knihe to veľmi prospeje. Zvýši sa po nej čitateľský dopyt a pravdepodobne vyjde aj jej nové vydanie. Samozrejme, že nemôžem nespomenúť Slovenský rozhlas, ktorý je naším najväčším vydavateľstvom. Jeho úloha pri šírení nielen slovenskej literatúry je nenahraditeľná, lebo jeho prostredníctvom sa umelecké slovo dostáva každodenne k tisícom poslucháčov. Toto sú len niektoré prieniky, ako sa aj slovenská literatúra dostáva k ľuďom. O každom z nich by sa dalo dlho diskutovať, ale to asi nie je predmetom tejto ankety, hoci taká diskusia by bola potrebná a je dokonca naliehavá.

• Čo vám v našom slovenskom literárnom živote chýba, ako by sa mohla zlepšiť cesta od tvorby k jej príjemcom?

– Slabá propagácia slovenskej literatúry je dnes evidentná. V najmasovejších denníkoch je literárna kritika, literárna recenzia pôvodnej slovenskej knihy vzácnosťou. Bežný čitateľ, až na výnimky, nečíta nízkonákladové odborné literárne časopisy, a preto mu chýba základná informácia, a teda aj orientácia v súčasnej slovenskej literatúre, o autoroch a knihách, ktoré vydávajú. Chýba mu hodnotová orientácia, a tak vlastne, až na výnimky, kupuje mačku vo vreci.

LITERÁRNY KVÍZ

Román českého exilového prozaika Josefa Škvoreckého (1924) ***Tankový prapor*** (s podtitulom *Fragment z doby kultů*) sa pre svoj neopakovateľný humor teší obľube aj na Slovensku. Groteskno-satirický román z vojenského prostredia zaznamenáva obdobie prvej polovice 50. rokov, keď bol ministrom obrany smutne preslávený generál Alexej Čepička. Obľúbený autorov protagonista Daniel (Danny) Smiřický, v ktorom literárna kritika vidí Škvoreckého alter ego, nastúpil na základnú vojenskú službu v hodnosti rotného a nezmyselnej mašinérii rozkazov a byrokracie sa usiluje čeliť švejkovsky. Vymývanie mozgov, hlúposť nadriadených, honba na čarodejnice v podobe triedneho nepriateľa, samozrejmá súčasť vojenskej každodennosti, v Škvoreckého podaní nadobúdajú až bizarné rozmery.

»Poddůstojník s důstojníkem osaměli. Když majorovy boty dozněly na dvorku a malého zloducha polkla noc, obrátil se podporučík Malina s rozpačitým úsměvem k rotnému a červenaje se pravil:

„To bude průser!“

„Ale nebude,“ ujistil ho rotný, ačkoliv plně sdílel jeho názor. Zželelo se mu vystrašeného podporučíka a chtěl ho utěšit.

„Proč jste pro mě nepřišel?“ zeptal se nešťastný důstojník zoufale.

„Nešlo to. Vrazil sem jak namydlenej blesk.“

Do místnosti vešel vojín Bamza.

„Tě prdel,“ prohlásil. „To bude průser!“

Potom se širokým, veleklidným úsměvem člověka, který je příliš nedůležitý, aby se mu vůbec něco mohlo stát, obrátil se k podporučíkovi a otázal se ho s nepředstíraným zájmem: ...«

Tu sa náš citát končí a nasleduje úloha pre vás. Čo sa opýtal vojak Bamza podporučíka Malinu? Ponúkame tri možnosti:

A) „Tak co, soudruhu podporučíku, jaké to bylo?“
B) „Soudruhu podporučíku, stihnul jste si dát alespoň ten koňak?“
C) „A co, soudruhu podporučíku, zašoustal jste si aspoň?“

Vymýšľa **Igor Hochel**

Na vaše odpovede čakáme do 27. februára, nezabudnite k nim priložiť kupóny vydavateľstiev Arkus a Ikar, ktoré venujú knižky výhercom.

Na kvízovú otázku z 2. čísla KR (Kam sa chce uchýliť protagonista románu Josepha Hellera ***Hlava XXII*** Yossarian po úteku z armády?) ste odpovedali správne, ak ste si vybrali Švédsko. Za správne odpovede posielame knižky z vydavateľstiev Ikar a SPN – Mladé letá Jane OKRUCKEJ do Modrovky a Karolovi BADLÍKOVI do Bratislavy.

JUBILANTI

od 13. do 26. februára

19. 2. 1957 sa narodila prozaička, autorka pre deti, dramatička, prekladateľka, publicistka **Jana JURÁŇOVÁ**. Po skončení štúdia prekladateľstva (angličtina – ruština) pracovala ako dramaturgička v trnavskom divadle, začiatkom 90. rokov s Janou Cvikovou založila Záujmové združenie žien Aspekt a jeho rovnomenný

feministický kultúrny časopis, kde pracuje doteraz. Po dramatickej tvorbe (*Téma Majakovskij*, *Salome*, *Misky strieborné, nádoby výborné*) sa viac prikláňa k próze. Po zbierke poviedok ***Zverinec*** (1993) vydala dve prózy ***Siete*** (1996), jedna z nich (*Do siete odetá*) vyšla roku 2003 knižne v Rakúsku. Záujem vyvolala jej sarkastická novela ***Utrpenie starého kocúra*** (2000). Dospievajúcim dievčatám sú určené jej prózy ***Iba baba*** (1999) a ***Babeta ide do sveta*** (2003), ***Ježibaby z Novej Baby*** (2006), menším deťom knižka ***Bubliny*** (2002). Za svoju prozaickú knižku ***Orodovnice*** (2006) získala Cenu Bibliotéky 2007 a porota literárnej ceny Anasoft Litera 2007 ju vybrala medzi 10 finalistov súťaže. Ak si chcete najnovšiu knihu Jany Juráňovej prečítať, napíšte nám, čím vás zaujali doterajšie autorkine diela, nezabudnite priložiť kupón Záujmového združenia žien Aspekt, ktoré jednému z vás knižku venuje. Na vaše blahoželania pre Janu Juráňovú čakáme do 27. februára.

Narodili sa:

- **13. 2. 1932 – Kornel FÖLDVÁRI**, prozaik, prekladateľ, publicista
- **13. 2. 1932 – Ján TURAN**, básnik, textár, spisovateľ pre deti a mládež
- **14. 2. 1944 – Jozef ŽARNAY**, prozaik
- **15. 2. 1961 – Karol HORVÁTH**, prozaik, scenárista, dramatik
- **16. 2. 1942 – Miroslav PIUS**, básnik, prozaik, esejista
- **16. 2. 1948 – Zuzana ZEMANÍKOVÁ,** autorka kníh pre deti a mládež
- **18. 2. 1922 – Karin LÁSZLOVÁ**, prozaička, autorka literatúry faktu
- **20. 2. 1953 – Eva MALITI-FRAŇOVÁ**, literárna vedkyňa, prekladateľka, dramatička
- **21. 2. 1940 – Ondrej NAGAJ**, básnik, spisovateľ pre deti
- **22. 2. 1946 – František LIPKA**, básnik, prekladateľ
- **23. 2. 1932 – Anton HYKISCH**, prozaik, dramatik, publicista
- **24. 2. 1928 – Viliam TURČÁNY**, básnik, prekladateľ, literárny vedec
- **24. 2. 1943 – Juraj BINDZÁR,** dramatik, scenárista, publicista
- **24. 2. 1946 – Emil BORČIN**, rozhlasový dramatik, prozaik
- **25. 2. 1932 – Jurij BOGDANOV**, slovakista, prekladateľ
- **25. 2. 1946 – Ján ŠTRASSER**, básnik, textár, prekladateľ, esejiista
- **26. 2. 1950 – Irena BREŽNÁ**, prozaička, prekaldateľka, spisovateľka pre deti

Za blahoželania januárovým jubilantom Andrejovi Ferkovi a Silvestrovi Lavríkovi ďakujeme Milene GÍGEROVEJ z Gánoviec. K jej dobroprianiam sa pripájame a posielame jej knižku Dráma 2000 z Divadelného ústavu.

Kto dostane knižku?

Publikáciu rozhlasového hudobného redaktora Vlada Franca ***Túto hudbu mám rád***, ktorú do našej čitateľskej súťaže venovalo vydavateľstvo FORZA MUSIC, posielame vedúcej dramatického krúžku A. KOVALČÍKOVEJ do Košíc.

OBJEDNÁVKA

Dvojtýždenník KNIŽNÁ REVUE na rok 2008 si môžete objednať telefonicky: **02/52920272**, e-mailom: krevue@litcentrum.sk alebo písomne či osobne:
Nám. SNP 12, 812 24 Bratislava

LITERÁRNE INFORMAČNÉ CENTRUM
Strana 3

IKAR
(Literárny kvíz)
Strana 11

ARKUS
(Literárny kvíz)
Strana 11

ZÁUJMOVÉ ZDRUŽENIE ŽIEN ASPEKT
Strana 11

Na území ženského románu sa cítim slobodne

Hovorí prozaička, poetka a publicistka Denisa FULMEKOVÁ

Denisa Fulmeková (1967) vyštudovala žurnalistiku na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Pracovala ako redaktorka v printových médiách *Literárny týždenník*, *Telegraf* a *Štýl*, šéfredaktorka ezoterického časopisu *Orientácia* a spolupracovníčka mesačníka *Miau*. V súčasnosti pôsobí v slobodnom povolaní. Debutovala pod pseudonymom Mina Murrayová poviedkovou knihou ***Tak čo teda?*** (Petrus 2001), nasledovala poetická zbierka ***Som takmer preč*** (Petrus 2004) a prozaický ***Klebetromán*** (Kalligram 2004), ktorý vzišiel zo spolupráce s Petrom Macsovszkým. Publikovala v českom zborníku ***Evropský fejeton*** (2004) a v poviedkovej antológii ***Sex po slovensky*** (Ikar 2004). Roku 2006 vydala román ***Dve čiarky nádeje*** (Ikar) a 12. februára sa konala prezentácia jej najnovšej knihy ***Jedy*** (Ikar 2008).

• Počas uplynulých rokov ste ako autorka preskúmali viacero diametrálne odlišných literárnych žánrov. Po fejtóne, poviedke a poetických textoch ste zakotvili vo sfére tzv. ženského románu, ktorý – zdá sa – momentálne vyhovuje vášmu tvorivému naturelu najviac. Čím si vás podmanil?
– Nerozdeľujem autorky na seriózne a na tie, ktoré píšu iba ženské romány. Čítala som od žien spisovateliek vynikajúce diela, ale aj strašné hlúposti. Rovnako od mužov. Z vašej otázky však cítim akúsi zamlčanú výčitku, prečo svojím *tvorivým naturelom* plytvám na čosi také nízke, ako je ženský román. Nuž, priznám sa, že ženské romány, ak za ne považujeme romány, ktoré napísali ženy o ženách a ich ženských problémoch, si ma už dávno podmanili ako čitateľku. Neraz som si naschvál kupovala knihy spisovateliek s akýmsi skrytým prianím podporiť práve ženské písanie. A prečo je mi tento žáner príjemný aj ako autorke? Asi to vyplýva z mojej pohodlnosti. Na území ženského románu sa cítim voľne a slobodne, nedýcha mi tu na krk maskulínna literárna kritika, a navyše si sem kadečo prepašujem.

• Svojho času ste na margo ženských románov poznamenali: *„Vďaka nim sa jedna v druhej spoznávame a zisťujeme, že naše osudy a pocity sú v podstate veľmi podobné.“* Myslíte si, že tieto romány vďačia za svoj čitateľský úspech a vysokú predajnosť práve atmosfére dôvery a spolupatričnosti, ktorú navodzujú?
– Asi hej. Ženské romány neraz pripomínajú pozvanie k priateľke na kávičku. Kadečo sa tam preberie – manželia, milenci, deti, no a v neposlednom rade aj tie, ktoré si ešte nedávno hovorili priateľky... Verím, že takto nejako sa to javí každému, kto ide okolo a nazíza do vysvietených okien. No spomínané tajomstvo dôvery a spolupatričnosti je zložitejšou rovnicou. Aby sa nejaká dôvera vôbec vybudovala, musí byť autorka úprimná. Ak nič nepredstiera a úprimne ponúkne to najlepšie, čo vie dať na papier, čitateľky sú ochotné jej veľa odpustiť.

• V *Dvoch čiarkach nádeje* ste sprostredkovali príbeh ženy, ktorá prišla o svoje nenarodené dieťa. Netajili ste sa tým, že vás pritom inšpirovala vlastná životná skúsenosť. Ovplyvnilo to nejako vlastný proces písania, zvolili ste odlišný prístup k textu, mali ste potrebu preniesť do textu nepomerne viac osobného než fiktívneho?
– Môžem povedať jedno: áno, bola to práve spomínaná bolestná udalosť, ktorá mi vnukla myšlienku napísať o pomerne tabuizovanej téme, akou potrat nesporne je. Samotné písanie či plynutie príbehu už veľmi nezáviselo od toho, čo sa dialo v mojom súkromnom živote. Hoci prišiel aj okamih, keď som bola natoľko zdrvená ďalším úderom, že som mala chuť rozpísanú knižku nedokončiť. Keď som si však sadala za počítač, fiktívny príbeh ďalej plynul a moje osobné pocity šli bokom. Takže najdôležitejšie bolo počiatočné rozhodnutie, že chcem túto tému spracovať knižne a celkom zámerne som si nato zvolila práve ten zatracovaný ženský román.

• Mladá redaktorka Soňa Durgová z aktuálneho titulu *Jedy* rieši široké spektrum vzťahov rozličného charakteru a stupňa komplikovanosti: vzťah k autoritatívnej matke, k vlastnému dieťaťu, k sebe samej, k životu, k láske... Pristupovali by ste k riešeniu nastolených problémov rovnako (podobne) ako hrdinka vašej knihy?
– Nie som Soňa Durgová, ale mnohé by som asi riešila podobne. A možno aj nie, ťažko povedať. Určite som však už ďalej než ona a viem sa na jej problémy pozrieť z odstupu. Tento nadhľad som využila ako autorka.

• Autor chtiac-nechtiac prepožičiava postavám svojich príbehov časť vlastnej identity, fyzických a povahových čŕt, životných postojov. V čom ste si so Soňou Durgovou podobné a v čom sa – naopak – líšite?
– Podobnosť fyzických čŕt s hrdinkami mojich kníh je až kdesi na poslednom mieste. Ich výzor je len naskicovaný, ostatné si už dotvára čitateľ vo svojej fantázii. Pokiaľ ide o povahu a životné postoje, tam by sa už zopár priesečníkov našlo. Nielen so Soňou, ale tiež so starou Durgovou a pokojne aj so zvodcom, ktorý skríži Soni cestu. V každej postave je kus zo mňa, aj v tej najzápornejšej. A čo konkrétne ma teda spája so Soňou? Silné okamihy bezradnosti a túžba zvládať život lepšie a s väčšou razanciou. Aha, a ešte: rovnako ako ona nemám auto, neviem šoférovať a stále musím niekoho unúvať, aby ma odviezol.

• Sonina matka je panovačná, hašterivá a nenávistná. Na druhej strane by bolo povrchné zaškatuľkovať ju a označiť nálepkou „negatívna postava“. Oveľa zaujímavejšie je pátrať po tom, prečo koná tak, ako koná, aké hodnoty sa skrývajú hlboko v jej vnútri a ako ich odtiaľ vydolovať. K čomu ste dospeli v prípade starej Durgovej?
– Stará Durgová má pre mňa aj istý pôvab. Je vo svojej nenávisti dôsledná a ako sa hovorí, nevymäkne ani vtedy, keď ide skutočne do tuhého. Jej zatrpknutosť a pocit krivdy, že od života nedostala to, čo očakávala, stavajú medzi ňou a svetom obrovský múr. Oddelená od emócií radosti a lásky sa stáva hlboko osamelou a nešťastnou ženou, ktorú už neovláda nič iné, iba zlosť. Preto je pre dcéru Soňu také náročné jej odpustiť, nehovoriac o tom, že by ju vlastne mala milovať.

• Závisť, hnev a nevraživosť dokáže otráviť život nielen románovým hrdinom, ale aj ľuďom v reálnom živote. Myslíte si, že aj literárny text sa môže stať očistným nástrojom, účinným pri ozdravovaní medziľudských vzťahov?
– To veru naozaj neviem! Moja skúsenosť je skôr taká, že literárny text, konkrétne ***Klebetromán***, ktorý sme napísali s Petrom Macsovszkým, niektorými vzťahmi v našom okolí pekne zatriasol. Samozrejme, rátali sme s tým, ale, naopak, nikdy som pri písaní nebola taká nesebakritická, aby som si myslela, že moja kniha nejaké konkrétne vzťahy ozdraví. Kniha môže načať tému, prípadne otvoriť dialóg, ale k osobným katarziám sa musíme prepracúvať sami.

• Nie je smutné, že človek si často až v hraničných situáciách uvedomí, aký je život krátky a aké zbytočné je vypĺňať si ho negatívnymi emóciami?
– Isteže, keď si to takto v pokoji uvedomíme, nedá sa iné, než súhlasiť. Ale stačí prvá situácia, v ktorej vzplanú naše negatívne emócie a všetky vyššie pravdy sa rozplynú ako para nad hrncom. Napriek tomu je užitočné pripomínať si, že na svete sme ozaj iba krátko a nemuseli by sme si znepríjemňovať život malichernými spormi.

• Chceli by ste sa analýze ženskej duše venovať aj naďalej, alebo vás láka iná a vami dosiaľ neprebádaná oblasť?
– Cítim, že medzi mnou a ženským románom to nie je iba flirt. Takže budeme spolu pokračovať, aj keď momentálne píšem čosi celkom iné. Pravdepodobne sa však budem autorsky púšťať iba do prebádaných oblastí, keďže si neviem predstaviť, že by som mala písať o veciach, o ktorých nemám ani šajnu. Rovnako ma neláka cestovanie, exotika, nie som totiž dobrodruh, ale iba klasický domased, čo zažíva dobrodružstvo aj pri cestovaní z jedného konca Bratislavy na druhý.

• Zaujímate sa o ezoteriku. Znamená to, že sa rada ocitáte „medzi nebom a zemou“, v bezprostrednej blízkosti imaginatívneho, neuchopiteľného, a možno práve preto tajomného?
– Asi vás sklamem, ale nevnímam ezoteriku ako čosi neuchopiteľné a tajomné. Venujem sa najmä tarotu, teda archetypálnym obrazom v kartovom systéme, a ten sa vyznačuje presnou vzájomnou previazanosťou a logikou symbolov. Zaujíma ma aj fytoterapia a pripravujem si doma bylinkové tinktúry a masti, ale ani to sa mi nevidí ako čosi nevšedné. Keď, tak staromódne. Isteže, človek v živote zažije aj situácie, ktoré mu vyrazia dych svojím načasovaním a náhodnosťou. Jednoducho množstvo vecí je pre mňa neuchopiteľných a viem, že ma presahujú. Určite však nelietam na metle kdesi v astrálnej stratosfére. Ako naznačuje aj žáner, ktorému sa venujem, som iba prízemná ženská duša.

• Pracovali ste v redakciách viacerých novín a časopisov, v súčasnosti pôsobíte v slobodnom povolaní. Dáva vám tento stav väčší pocit voľnosti v konaní a zmýšľaní?
– Nesporne. Keď som pracovala na svojom poslednom pôsobisku, v ezoterickom časopise, neraz som bola zo všetkých vznešených právd a ezoterických poučiek rôznych šamanov, liečiteľov, mágov a čarodejníckych učňov taká vyčerpaná, že som nielenže nevládala písať, ale ledva som našla silu vziať do ruky diaľkový ovládač od televízora a zapnúť si telenovelu. Bude to znieť paradoxne, ale na voľnej nohe som oveľa disciplinovanejšia a pracovitejšia, než keď som bola zamestnaná. Vážim si čas, ktorý môžem venovať písaniu a som vďačná manželovi, že vzal na svoje plecia údel pracovne veľmi vyťaženého človeka, hoci kedysi dávno, keď sme spolu študovali, mal tiež literárne ambície.

• Hoci osobne nesúhlasím so selekciou na mužskú a ženskú literatúru, analýza súčasného slovenského i svetového knižného trhu ma priviedla k zisteniu, že je na ňom zastúpených podstatne viac mužov-autorov ako žien-autoriek. V čom vidíte príčiny tohto nepomeru?
– Mne sa, naopak, vidí, že v súčasnosti sa ten nepomer pomaly vyrovnáva. Keď idem do kníhkupectva, nachádzam množstvo výborných kníh od súčasných ženských autoriek a keď sledujem rebríčky najpredávanejších kníh v Knižnej revue, tak by som povedala, že je tam skôr nepomer v neprospech mužov. Isteže, sú to veľmi povrchné zovšeobecnenia, ale nezabúdajme ani na fakt, že väčšinu časopisov i kníh nakupujú ženy. Preto sa asi darí aj tzv. ženským románom. Veď keby si zrazu tisíce slovenských mužov kupovali „mužský román“ niektorého slovenského autora, bol by to prevratný úspech a renesancia mužského čítania. Som zvedavá, ktorý chlap sa na to odhodlá!

Pripravila **Jitka Rožňová**
Foto **Tatiana Bužeková**

KNIŽNÁ REVUE, dvojtýždenník o nových knihách. Vydáva Literárne informačné centrum v spolupráci so Združením vydavateľov a kníhkupcov SR. Šéfredaktorka PhDr. Margita Bíziková, zástupca šéfredaktorky PhDr. Radoslav Matejov, redaktorka PhDr. Marta Bábiková. Adresa redakcie: Knižná revue, Námestie SNP 12, 812 24 Bratislava, tel.: 02/529 20 272, e-mail: krevue@litcentrum.sk, www.litcentrum.sk. Sadzba: SAPAC, spol. s r.o., Bratislava. Tlač: DOLIS, s.r.o., Bratislava. Vizuál: 3H creative studio, s.r.o., Bratislava, www.3hcreative.sk.
Rozširuje MEDIAPRINT-KAPA, PRESSEGROSSO, a.s. Objednávky na predplatné prijíma ARES, Banšelova 4, 821 04 Bratislava, tel.: 02/4341 46 65 a L.K. PERMANENT, spol. s r.o., Poštový priečinok 4, 834 14 Bratislava 34, tel.: 02/4445 37 11. Neobjednané rukopisy sa nevracajú. Reg.č.: 243/90, MIČ: 49 315. Podávanie novinových zásielok povolené RPP Ba-Pošta 12 dňa 21.10.93, č.j. 129/93.